ԹՒ. ՏՂԱՐԻ 3418 (Ն. Տ.) 17 ՅՈՒԼԻՍ 1895 Ֆ ՅՈՒԼԻՍ 1895 24 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1313 ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՁ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալատիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سی

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք 150
» » Վեցամսեայ » » 75
» » Եռամսեայ » » 40
Օտար երկիրներու Տարեկան » 56
» » Վեցամսեայ » 28
Ընտիր [illegible] տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Դարձեալ [illegible] Դրուշ 50
Խմբագրութեան [illegible] կամ այլ [illegible]
[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՏԱՏԱՍԿԻ ՎԱՆՔԸ

Կարդացիք Տատասկի վանքին նկարագրութիւնը,—Ելզնկայէն քանի մը ժամ հեռու, լեռներու կողին տակ, դաշտակեանի մը մէջ, պարարտ այգիներով շրջապատուած ու անուշ ջուրերով ոռոգուած այն մենաստանին որ գարաւոր հնութեան մը յիշատակներուն հետ կը կրէ նաեւ բազմեան լիառատ պարգեւներուն հրապոյրը։ Պիտի ուզէիք գիտնալ թէ ինչպէս կը մատակարարուի հիմակ այդ վանքը, որո՞նք են անոր միաբանները, նիւթապէս ու բարոյապէս ի՞նչ օգուտներ կարտադրէ։ Եթէ արդէն իսկ գաղափար կազմած էք մեր համանման հաստատութիւններու մեծագոյն մասի վիճակին վրայ, յուսախաբութիւն մը կրելու հարկին մէջ չպիտի գտնուիք։ Մէկ խօսքով կարելի է ըսել, որ եթէ անհատի մը սեփականութիւնն եղած ըլլար այն, գուցէ աւելի հասութաբեր ու օգտակար դառնար քան ինչ որ չէ հիմակ։

Գրեթէ քսանըհինգ տարի առաջ, քահանայ մը՝ իր ձեռնադրութեան հետ միեւնոյն ժամանակ արտօնութիւն կը ստանար Ազգ. Պատրիարքարանէն՝ Տատասկի վանքը վարելու, պայմանաւ որ 15—18 աղքատիկ տղայոց յատուկ գիւղերիկի վարժարան մը բանայ անոր մէջ։ Բազմաթիւ թեկնածուներ կային այն ատեն ու կուսակցական վէճեր։ քահանան որ լաւ անուն մը ունէր և գործունեայ ու աշխատասէր մէկը կը նկատուէր, առաջնութիւն ունեցաւ թեկնածուներուն մէջէն և իր փափագած գործը ստանձնեց։ գիւղերիկի վարժարանին բացուիլը ու գոյուիլը մէկ եղաւ սակայն և այն վայրկենէն սկսան տրտունջները։ Այդ քահանան որ մօտէն գիտակ էր վանքին շրջակայ գիւղերու կրթական յետադէմ վիճակին, չէր ուզեր ոչ իսկ իր պտղի առած գիւղերէ մէկուն մէջ պզտիկ նպաստ մը ընել նախնական կրթութեան գործին կամ գոնէ ուսումնական բաւարար ուղղութեան մը յորդորը կարդալ, որ ծախքի չէր կարօտեր։

Միակ պարագայ մը կար որ Տէր Հօր արժանիքը կը պահէր ժողովուրդին աչքին։ վանքը չենցուցած ու կալուածները բազմացուցած է, կրսէին։ ժամանակին հետ, այս համոզումն ալ սկսաւ տկարանալ։ բարւոք մատակարարութեան մը առաջին ապացոյցը հաշիւներկայացնելն է։ վանահայր—քահանան խոյս կուտար համարատուութենէ և համարաւու մարմնին իրաւասութիւնը չէր ճանչնար։

Այս այսպէս չէր կրնար շարունակուիլ բնականաբար։ անցեալ տարի, տեղացի քանի մը ազգայիներ կառաջարկեն հոգաբարձութիւն մը կազմել՝ Տատասկի վանքին համար, և խնդիրը Երզնկայի գաւառական վարչութեան սեղանին վրայ կը դրուի։ Երկար կըլլայ մի առ մի պատմել այն բոլոր հնարքները որոնք կը խորհուին այս տրամադրութիւնները դերեւ հանելու համար։ և երբ այս հնարքներն ալ չեն յաջողիր ու Առաջնորդարանը հաստատ կը մնայ իր պահանջման ու հոգածութեան մէջ, Տէր Հայրը խելացութիւն կուտենայ «գործը անուշ տեղը կապելու» և կը խոստանայ տարուէ տարի 20ական ոսկի տալ՝ դպրոցի համար։

Ենթադրելով որ անկեղծ ու ապահով ըլլայ այս խոստումը, եթէ վանքին մատակարարութիւնը տարուէ տարի 20 ոսկիի գումար մը կընայ արտադրել, ուրեմն քառորդ դարէ ի վեր՝ 500 ոսկի տուած ըլլալու էր։ գիւղերիկ վարժարանին պէս, որ նախնական պայմանն էր, այդ գումարն ալ գոյութիւն չունեցաւ, որ արդար պահանջը մնն է։

Վերջին անգամ, առաջնորդարանին մէջ վճռական որոշում մը կը տրուի։ անձամբ վանք երթալու և հաշիւները քննելու։ կը կարծէ՞ք, մինչև հիմայ պատմուածներէն դատելով, թէ Տէր Հայրը հնարաւոր պիտի գտնէներ այս որոշման գործադրութիւնը։ փաստաբական ձեւերով ու համոզկեր խօսքերով կը յաջողի անհամաձայնութիւն ձգել քննիչ մարմնոյ անդամներուն միջեւ, որոնցմէ մէկը ձեռնթափ կը մնայ և ուրիշ մը կը հակառակի անոր։ Նոյն իսկ կեդրոնի ազգային շրջանակի մէջ մեր տեսած օրինակներէն գիտենք թէ այսքան միջադէպ մը բաւական կըլլայ շատ անգամ կազմալուծելու քննիչ մարմին մը կամ յանձնաժողով մը։ պատճառ չի կար որ նոյն բանը չի պատահէր Երզնկայի մէջ։

Ահա Տատասկի անուանի մենաստանին վիճակը։ Թղթակիցը որ կը հաղորդէ մեզ այս մանրամասնութիւնները, իրաւամբ գիտել կուտայ որ եթէ վանքին մատակարարութիւնը նորէն թողուի այդ քահանային ձեռքը, առանց պայմանի ու առանց հսկողութեան, այսուհետեւ աւելի խղճալի պիտի դառնայ։ քանըհինգ տարուան փորձը արդէն լիովին կապացուցանէ զայս, ինչպէս գիտեն Պատրիարքարանը ու Երզնկայի գաւառական վարչութիւնը։ Հրապարակաւ պարզելով այս ամենը, նպատակ ունինք գրգիռ մը տալ ոչ միայն այդ, այլ և ուրիշ կարգ մը հասութաբեր ու նշանաւոր վանքերու վիճակին վրայ ուշադրութիւն դարձընելու։ Անգամ մը որ հիմնովին բնաջինջ ըլլայ զանոնք իբրև անհատական սեպհականութիւն վարելու և շահագործելու դրութիւնը, որ կը տեսնուի գրեթէ ամենուրեք, հակազդեցութիւնը խլկոյն դալի պիտի ըլլայ։ Եթէ չունինք Վանօրէից Խորհուրդ մը, — թէեւ այդ մարմնին գոյութիւնն ալ գործնական արդիւնքներ չէր տուած,— գաւառական վարչութիւնները կրնան, Պատրիարքարանի հետ բանակցելով ու անոր հրահանգներն ստանալով, ազդու դարման մը տանել այս վիճակին։ եկեղեցականներու մէկ քանի առաջնայ թղթական խորհուրդները լուծուելով, ընդհանուր քուէարկութեամբ խմբագրեալներ ընտրուեցան ըստ օրինի անոնց տեղ և ամեն ոք գոհ է։ գոնէ տրանջալու իրաւունք չի կրնար ունենալ։ Նոյնը կարելի է ընել և գաւառներու մէջ, անհատներու ձեռք գտնուած վանքերուն մատակարարութիւնը յանձնելով օրինաւորապէս ընտրուած մարմիններու որոնք գիտնան յարգել իրենց ստանձնած պարտականութիւնը, անշահախնդիր ոգւով ու եռանդուն անձնուիրութեամբ։

Երզնկայի ազգայինը թող առաջին օրինակը տան, ծաղկեցուելով Տատասկի վանքը որ՝ հակառակ իր հրաշալի դիրքին, դալարագեղ մարմանդներուն ու պարարտ հողին, տատասկ մը դարձեր է։ Տ.

«ԲԱՐԻ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ»

Ա—Եպսքէբի վերջին թիւին մէջ կարդացի թղթակցութիւն մը «Բարի Նորութիւն մը» վերնագրին տակ։ Համակին մէջ յիշուած նորութիւնն երեւոյթը իմ ալ ուշադրութեանս տակ եկած էր վերջիս։

Պարտիզակի բարձրագոյն վարժարանի այս տարուան ամփոփիչ հանդէսին մէջ ինծի համար է՛ն աչքի զարնող մասն է վերջաւորութիւնը։ Վարժարանին տնօրէնը՝ Պօրտի միսիոնար Մր. Զէմպրոս՝ կը հրաւիրէր գիւղին աւագերէցը որ օրհնութեամբ փակէ հանդէսը։

Ես մինչեւ հիմա ո՛չ տեսած և ոչ ալ լսած էի ասանկ բան մը։ Բողոքական դպրոցի մէջ, միսիոնարի մը կողմէ հրաւէր կըլլայ հայ-լուսաւորչական կղերին՝ օրհնութեամբ փակել հանդէսը։ Ինծի համար ասիկա այնքան կարեւոր նորութիւն մըն է, որուն վրայէն առանց յիշատակութեան անցնելու չէ։

Մայրաքաղաքին մօտիկը գտնուող այդ զարգացած գիւղին մէջ այդ դէպքը այնքան տարօրինակ չերեւար թերեւս ներսիէն եկած նմանօրինակ լուր մը։

Այնթապի Գոլէճին աւարտական հանդէսին նկարագրութիւնն ընող թղթակցութիւն մը կրսէ. «Տ. Եղիշէ Հայրն օրհնութեամբ փակեց հանդէսը»։

Եւ իրրեւ երրորդ նշանակելի օրինակ մը, մէջ կը բերեմ վերնագիրս թեւաքրող յօդուածագրին խօսքերը.

«Յունիս 2ին մեռաւ տեղւոյս (Պիթլիսի) մեծահարուստ հայերէն մին, մահտեսի Ղարիպեան աղա Գրգորեան, կրօնքով լուսաւորչական։ Ղարիպեան աղա իր մահուան ատեն, իր կտակով 60 ոսկի կը թողու Խնդիր-կատարի վանքին, և 32 ոսկի եւս քաղաքիս այլ և այլ եկեղեցեաց և վանուց։ Ղարիպեան աղա 8 ոսկի կը կտակէ բողբականաց մոլվարանին»։

Սրտանց ուրախանանք տեսնելով ասանկ բարի նորութիւններ։ Մանաւանդ յիշելով մեր հայրերուն ժամանակի բարքերը, երբ բողբական հայ՝ լուսաւորչական հայու համար ո՛չ թէ միայն օտարական մը կը նկատուէր, այլ և հակառակորդ։

Արդէն, ամօթալի պիտի ըլլար մեզի համար եթէ տակաւին չփոխէինք մեր զգացումները և բարքերը։ Դարավերջին ամբողջ լուսաւորութիւնը վայելել և կրօնական նախապաշարումները չթօթափել՝ անքաւելի յանցանք մը պիտի ըլլար մեզի համար։

Եղբայրակցութեան գաղափարը պէտք է ազգայ միտքերը գրաւէ։ Տարբեր ազգեր հիմակ իրարու կը կապուին ընդհանուր հղբայրակցութիւնով մը. ո՞ւր մնաց մեր ունոյն ազգի տարբեր մասերը։

ԱՐՄԷՆ ԳԼՈՒՆԻ

ՋԱԲՈՆԻ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ

Այս օրերս հիւանդանոցի մէջ մեռաւ Զաբոնցի համակրելի և խիզճ բանաստեղծ Մոթեոզի-Մէզօ։ Իր գրած վերջին յօդուածէն, որ ճարտնական գրականութեան մրոյ կը թուի, կը քաղենք հետեւեալ մասերը.

Ճաբոնի մէջ, երկիր հնչա կենցաղի. քաղաքավար բարքերու, ուր բնութիւնը գեղեցիկ է, կլիման բարեխառն, ժողովուրդը սիրալիր, բանաստեղծական դիւրին գրականութիւն մը ունինք, փայլուն, լի երանաւէտ պատկերներով։ Պէտք չէ մոռնալ թէ մենք կղզիներու ենք, և թէ, արդի յիպակոյծ բարեշրջութենէն առաջ, անցեալ երկար դարերու մէջ մենութեամբ տարած ըլլալով, տարբերած ենք շատ բան քաղել մեր իսկ հողէն։ Անուշտ չեմ ուրանար թէ որ ընդունած ենք Զինաստանէն, բայց այդ հեռաւոր ներշնչումները որք ովկէանէն եկած են այն պահուն ուր հաղորդակցութիւնները դժուար ու ցանցառ էին, տեղւոյն վրայ այն առաջին նորոգուցան երկար իւրացումներով որ, կրնայ ըսուիլ թէ մենք ինքնատիպ կրօնք մը, իմաստասիրութիւն մը և գրականութիւն մը ունեցանք։

Թէ ալ ըլլայ, ճարտնական բանաստեղծութիւնը կրնայ պարծենալ պատկառելի հնութեամբ մը. բանաստեղծութիւններ ունինք որոնք գրեթէ երկու հազար հինգ հարիւր տարուան են։ Աւանդութիւնը կրսէ թէ Ճաբոնի մէջ նախապէս չաստուածներ կը բնակէին, քանի մը աւանդավէպերու մէջ որք դեռ կը կենան։ Ճաբոնցիք կուգեն եղեր տեսնել գործն այս փառաւոր նախնիքներուն. անոնք են եղեր նաեւ որ հնարեր են Ո—Ֆան, փոքր բանաստեղծութիւն որ մեր գրականութեան մէջ միայն կը գտնուի և որ, ասնէէն շատ աւելի կարճ, զայն կը յիշեցուցնէ սակայն իր ձեւին սեղմութեամբը, իր յանկարուն գեղեցկութեամբն ու պահանջումներովը, ազատ ներշնչումներուն այլազանութեամբը։

Ո—Ֆան կը բաղկանայ մէկ տունէ, որ կը պարունակէ երեսունըմէկ վանկ. այս ոտանաւորին առաջին և երրորդ տունը հինգէն վեց վանկով են. կը վերջանայ հինգերորդ տունով մը նմանապէս եօթը վանկով։

Իր չափազանց համառօտութեամբը Ո—Ֆան ամեն մարդու համար դիւրին կերեւայ։ և իր հաստատ երեւոյթ նպաստած է իր ժողովրդական դառնալուն. ամեն մարդ կը փորձէ գրել, բարձրագոյն դասակարգէն մինչեւ խոնարհագոյն դասը։

Ո—Ֆան կը շինեն պատերազմի ժամանակ. անով կարտայայտեն հետզհետէ հեգնութիւն, տաքութիւն, սէր։ Երկչոտ սիրահար մը որ չհամարձակիր իր զգացումն յայտնել, որուն լեզուն կը բռնուի երբ հարկ ըլլայ իր տարփանքն արտայայտել, սիրտ կառնէ, կը յանդգնի Ո—Ֆան պատչաճ ձեւէն։ Ոչ մէկ կին որքան ալ զգուշաւոր և չիկնոտ ըլլայ, ոչ մէկ գեղեցիկ սիրահար անզգայ չեն մնար Ո—Ֆանի՝ երբ ատոր չենուած է։ Ճակատագրին դժուարութիւններն իսկ կը մոռնի, և մենք իրեն կրնծայենք տեսակ մը մագական զօրութիւն։

Ո—Ֆէն զատ ճաբոնական բանաստեղծութիւնը երեք որոշ տեսակ կը բաժնուի։

1. Հա—ֆա կամ քնարերգական բանաստեղծութիւն։

2. Տոֆա կամ իմաստասիրական բանաստեղծութիւն։

3. Ինոֆա կամ թեթեւ բանաստեղծութիւն։

Երկրորդ տեսակ վերապահուած է կրօնաւորներուն, և իմաստասիրական մատակարարումն ունեցող մարդկանց, բայց ամեն մարդ առաջին և երրորդ տեսակ կը գործածէ առանց կամ նուազ։ Վերջինը մանաւանդ շատ ընդհանրացած է։ Քիչ մը գաղափար մը կը բաւէ Քիֆոզա մ գրելու համար։ Թոգուն զգացում մը, շարամիտ խորհուրդ մը անոր մէջ կը բանադնդիկնի կծու ձեւի մը տակ ևս շատ անգամ։

Ճաբոնական բանաստեղծութիւնը ուրիշ պահանջում չունի եթէ ոչ յանգ։ Մեր լեզուն, օտարականներու համար դժուար, վերին է եղի համար, վատգի կը գրուի գրեթէ անպէս ինչպէս կը խօսուի, բերականական առանց մեծ դժուարութիւններու։

Բանաստեղծ ըլլալու համար ամեն բանէ առաջ ոգի ունենալու է։ Դեռ յոգնած չենք մանկամարդ աղջիկ մը սարերնի ծաղկի մը նմանցունելէ, թէև այս այլաբերութիւն անյիշատակ ժամանակէ ի վեր գոյութիւն ունենայ։ Վիշտ մէջ, արցունքները կը վազեն ջրվէժներու պէս. գեղեցիկ կին մը դրախտի շաստուածութիւնը պիտի ըլլայ. մարդու մը մարմնական զօրութեան վրայ գաղափար մը տալու համար պիտի ըսուի թէ կարող է լեռները ծռել, թէ ատառաները կը խրդէ, և թէ իր շունչը մինչեւ երկինքին կէսը կը բարձրանայ։

Այս պատկերներն որք չարունակ կը կրկնուին անկանոնօրէն, մեր թարգմանուած բանաստեղծութիւններուն կուտան տեսակ մը գեհկութիւն։ Պէտք չէ սակայն կարծել թէ մեր բանաստեղծները չուներ անկեղծութիւն և շնչտ. արեւելեան շրջանաթիւնը կը կրկնուի ինչպէս բաւ. շնորհիւ կատարուած յաջող գործածութեան, առանց իսկական արժէքի՝ արտայայտել կրլլայ իրեն տրուած տեղով, իր ցուցուցած առարկայով. գժուար կըլլար ասիկա հակացուցնել ֆրանսացիներու, եթէ նոյն իսկ Ֆրանսայի մէջ չի գտնուէր շատ մտահար օրինակ մը խօսքի զօրութեան. Բիէռ Լոթի գրեթէ միշտ սովորական բառեր կը գործածէ, բայց խօսքին ձեւովը, սիրուած տեսակ մը մեղկութեամբը, ձայներու կամաւոր միօրինակութեամբը։ Շրջանաներու կակուղ և միդմասակ զարգացումովը կը յաջողի ամենէն հրաշալի կերպովը արտայայտել հեռաւորին, անցեալին ու խորհրդին բանաստեղծութիւնը։ Ճաբոնցի բանաստեղծը գրեթէ համանման կարողութիւն մը ունի արտայայտելու։ Իր ձեւովը չի լացուներ ընթերցողը, անոր կը հաղորդէ իր հոգեկան վիճակը։

Զպիտի համարձակիմ ըսել որ ժամանակէ մը ի վեր Ճաբոնի բանաստեղծներուն բարեբաստիկ բարքերը քիչ մը աւրուած են, և եթէ չատ նոր ժամանակին վրայ խօսէի, հարկ պիտի ըլլար մէկ քանի տող խօսքեր ըսել։ Ինչ ալ ըլլայ. Ճաբոնի նախկին բանաստեղծները այնքան սիրահար էին իրենց արհեստին որ չէին մտածեր թէ արժանի էր ամեն բանի, նախ կիին անհաւատարիմ գտնուելուն. յետոյ որովհետեւ համոզապատասխան սէր մը չէր ցուցուներ իր վրայ զգացուած սիրոյն։ Նեղութիւն, ձանձրոյթ չպատճառելու համար մարդերին պիտի ղեհէր իր բոլոր անդորրութիւնը, իր բոլոր երջանկութիւնը, կէսն իր կեանքին և իր արհան, բայց իր կարողութենէն վեր էր, չէր կրնար անոր յանձնել կիին յիշատակը, անոր համար մոռնալ կիին վրայ ունեցած սէրը. որուն պատճառաւ դեռ կը բաբախէին իր սրտին բոլոր թելերը։

Ամեն բանի կը տակար անմռունչ ցաւչալ չը գոչէին իր զաւկին։

Եւ սակայն ինչ տխուր օրեր կանցունէր դղեակին ընդարձակ, մութ, մահատարուած սենեակներուն մէջ ուր միայնակ կապրէր. վանդի Գ. տ'Իրվուա յաւանատելով անոր խօսք հակացուցնելէ, վիրսկած էր առուրնէ մինչեւ իրիկուն որսալ, բարձր խոտերուն մէջէն անցած ատենը որոնք մինչեւ ազդրերը կը թրջէին դինքը, խորհելով ամենէն սոսկալի, ամենէն անգութ վրէժխնդրութեան վրայ, վանդի վայրկեան մը չէր կրնար անցունել առանց ելելի կը փափագէր այդ արարածին սիրուն զոր օր աւուր աւելի կը պաշտէր, որուն արհամարհանքը կը վառէր իր տրիփը փոխանակ մարելու։

Երբ մարքիզը զրկած էր Բոլիէնն իր մօր այցելութիւններէն և տարթոը Պեռլօի բարեկամութենէն, Բոլիէն բնաւ չէր տարնջած։ Անմրմունջ կրնդունէր ինչ որ իր անձնականին կը ելար։ Արդարեւ կը մտածէր թէ արժանի էր ամեն բանի, նախ կիին անհաւատարիմ գտնուելուն. յետոյ որովհետեւ համոզապատասխան սէր մը չէր ցուցուներ իր վրայ զգացուած սիրոյն։ Նեղութիւն, ձանձրոյթ չպատճառելու համար մարքիզին պիտի ղեհէր իր բոլոր անդորրութիւնը, իր բոլոր երջանկութիւնը, կէսն իր կեանքին և իր արհան, բայց իր կարողութենէն վեր էր, չէր կրնար անոր յանձնել կիին յիշատակը, անոր համար մոռնալ կիին վրայ ունեցած սէրը. որուն պատճառաւ դեռ կը բաբախէին իր սրտին բոլոր թելերը։

Ամեն բանի կը տակար անմռունջ ցաւչալ չը գոչէին իր զաւկին։

Եւ սակայն ինչ տխուր օրեր կանցունէր դղեակին ընդարձակ, մութ, մահատարուած սենեակներուն մէջ ուր միայնակ կապրէր. վանդի Գ. տ'Իրվուա յաւանատելով անոր խօսք հակացուցնելէ, վիրսկած էր առուրնէ մինչեւ իրիկուն որսալ, բարձր խոտերուն մէջէն անցած ատենը որոնք մինչեւ ազդրերը կը թրջէին դինքը, խորհելով ամենէն սոսկալի, ամենէն անգութ վրէժխնդրութեան վրայ, վանդի վայրկեան մը չէր կրնար անցունել առանց խորհելու Բոլիէնի վրայ, առանց մտածելու այն տանջանքներուն վրայ որոց այդ կնոջ անտարբերութիւնը ենթարկած էր դինք այն օրէն ի վեր ուր առաջին անգամ տեսած էր զայն, շղարշակ ինչպէս նորաբերթիթ ծաղիկ մը, որ իր մեծ աչքերուն մէջ կարծես կը պահէր գերմարդկային երանութեան մը խոստումները։

Զմեռ էր։

Ամբողջ օրը անձրեւը կը տեղար գոց պատուհաններուն վրայ։ Երկինքը այնքան ցած կնիրհէր որ կարծես երկրի վրայ կը ծանրանար։ Մութ էր, այնքան տրամադիր որ մարդ լալու փափագ մը կը զգար։

Բոլիէն յետմիջօրէն կանցուներ սրահին մէջ պատուհանին առուր նստած, ուսկից կը տեսնէր ծառերուն մերմամածէն խոնարհիլը ամպրոպայոյզ քամիին տակ, իրենց տեւ ճիւղերովը ուր ջուրին կաթիլները կը դիզուին մարգարտաշար և փոթորկին մէջ կը խառնուէին։

Հոն կը մնար անշարժ, զաւակը ծունկերուն վրայ, ան ալ իրեն պէս տխուր, որ իր մտացի աչքերովը կարծես մօրը աչքերուն մէջ կը կարդար անոր խօսքերը՝ ինքն ալ համակերպելու համար։

Մէկը չիկար օրուն իր սիրոյը բանար։

Դղեակին բոլոր ծառաներն անձնուէր էին մարքիզին և բնազդաբար կատէին այն որ կը տառապեցնէր իրենց տէրը, որ կը տխրեցուներ ու կը կարկաչուներ զայն, —բարկութիւն մը զոր յետոյ իրենց վրայ կը թափէր։

(Շարունակելի)

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (22)

ԺԻԻԼ ՏԸ ԿԱՍԹԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

—Ձմարիա Մերիան մըն է, կ'ըսէր, շուրթերը սեղմ, աչքերն անողորմ հուրով մը լի, ճշմարիտ Մերիան մըն է... Այս ցեղը դժբախտութիւն կը բերէ ինծի... Մեռցնելու էի հայրը... Աղջիկը ծնած չը պիտի ըլլար... Գազանը մեռցուր, թոյնը կը մեռնի... Եւ ես չպիտի տանջուէի՝ այս ապուշ տարփանքէն թունաւորուած։

Ուրիշ անգամներ կը գոչէր.

—Բայց ինչո՞ւ փափագիլ այս անպիտանին սիրուն։ Ինծի սիրելէն ի՞նչ կ'ելլայ... Կինս է... իր տէրն եմ։ իր մարմնին տէրն եմ, բայց կրը բաղուկներուս մէջն է՝ միւսին վրայ կը մտածէ, միւսն է որ կը զրկէ։ Երբէք չ'պիտի կրնամ սպանել այդ մարդուն յիշատակը։ Մարդ կրնայ հրացանի հարուածով մը մեռցուներ հակառակորդ մը. յիշողութիւնը անկարելի է վանել։

Երբեմն կը ցաւէր իր ոճրին վրայ զոր Բոլիէի յամառութիւնը անօգուտ կ'ընծայէր։

Ինքզինքը կը կշտամբէր Փարիզը ձգած ըլլալուն ուր այնքան հանդարտ տարիներ անցուցած էր, առանց սիրոյ տարիներ, և եկած թաղուած ըլլալուն այդ գիւղին մէջ ուր կը յուսար վերագտնել առողջութիւն և ուր տառապանք միայն գտած էր, տառապանք մը զոր կանխատեսած չէր, վանդի շատ անգամ խնդացեր էր երբ իր առջեւ խօսած էին մարդոց վրայ որք տարփանքէ կը մեռնէին։

Արդ, ինքն ալ կը մեռնէր։

Մարմինը կը չորնար։

Հոգին կը ցամքէր։

Իր մէջ կը զգար անգթութեան սարսուռներ որք կ'հարաբկէին զինքը։

Կին սպանած էր նախանձութեան յեղակարծ տագնապի մը մէջ, զրեթէ առանց խորհելու։

Ժամանակով ոճիր մը չպիտի գործէր պարարիւնութեամբ, բայց հիմակ ինքզինքը կարող կը զգար ամեն տեսակ վայրագութեանց։

Ոչ միայն կը կանչէր, կը մաղթէր մահն այդ տղուն զոր օրինաւորապէս ընդունած էր, որ իր ու կնոջը միջեւ կը դնէր կենդանի պատկերը Կիին և որ Բոլիէնէն սիրուելուն կը նախանձէր, ոչ միայն կը փափագէր, կ'ըսենք, այդ տղուն մահուան, այլ և կուզէր զայն պատրաստել, նիւթել ցրտօրէն։

Ա՛լ ինքզինքին տէրը չէր, ինչպէս ամենասութեան առջի օրերը։

Ա՛լ չէր կրնար ծածկել զինք կրծող նախանձն ու տանջութիւնը։

Ինչպէս ըսինք, դրաւելէ յետոյ Բոլիէնը, սկսաւ տղան հեռացնելու վրայ խօսիլ։

Բոլիէն դէմ դրաւ։

—Երբէք չպիտի բաժնուիմ անկից, ըսաւ։

—Սակայն գիւղերիկի ղրկելու է, կրթութիւն տալու չէ՞ անոր։

—Զե՞նք կրնար դաստատու մը բռնել դղեակը։

—Դէշ եղանակ... Պէտք է որ տղան ձգէ մօրը շրջազգեստները։

—Առ մի՛ պահանջէք ինէ... Բոլոր ունեցածս այս տղան է։

—Իրաւ է, ըսաւ մարքիզը դառնութեամբ. ես հաշուին մէջը չեմ։

Ա՛լ չխօսեցաւ բաժանման վրայ, բայց այդ վայրկենէն սկսեալ թպղուն պայքար մը մղեց որ մօրը սիրտը կը խլշացնէր։

Մարք կապուշնար։

Մարք անտանելի էր։

Մարք սիրտ չունէր։

Մարք սրիկայ մըն էր։

Մօրը կոյր սիրոյն փոխարէն անտարբերութիւն կամ արհամարհանք պիտի ցուցուներ։

Այս խօսքերը այնքան ցաւ կը պատճառէին հէք մօր որքան դաշյնի հարուածներ։

Օր մը ա՛լ չդիմացաւ։

Մարքիզը սեղանին վրայ սովորականէն աւելի չարչրկած էր տղան առանց պատճառի։

Անոր աչքերուն մէջ ատելութեան բոցեր կային երբ տղուն վրայ դառնային։

Բոլիէն չկրնալով զսպել ինքզինքն, ըսաւ.

—Ո՞րչափ կատէք խեղճ փոքրիկը։

—Ե՞ս։

—Դուք... Ձեր ամեն մէկ շարժումէն, ամեն մէկ նայուածքէն, ամեն մէկ խօսքէն հակառակութիւն կը բխի... Ի՞նչ բրած է ձեզ։ Կը սիրէ ձեզի... Չլու է եւ հնազանդ... Կը վախնայ ձենէ... երբ դուք հոս էք խեղճ տղան չհամարձակիր շարժում մը ընել, բառ մը ըսել, չհամարձակիր ժպտիլ իսկ, և սակայն ասոնք իր տարիքին պահանջումներն են։

Մարք կուլար մտիկ ընելով իր մայրը, սիրտը սեղմուած...

Մարքիզը մէկէնիմէկ ելաւ սեղանէն։

—Ես աւելի քիչ կատեմ զայն, ըսաւ, որքան դուք դիս։

—Ես չեմ ատեր ձեզ։

—Կը սիրե՞ք զիս, հարցուց մէկէնիմէկ Գ. տ'Իրվուա...

Բոլիէն գլուխը ծռեց առանց պատասխանելու։

Այս վայրկենէն սկսեալ մարքիզին թշնամութիւնը որդեգիր զաւկին դէմ աւելի շատցաւ։ Գ. տ'Իրվուա ա՛լ չէր կրնար հանդուրժել տղուն։ Ամենափոքր ազդակին կը յանդգնանէր զայն ու կը բարկանար։ Գազիկը կուլար և մօր բոլոր սիրտը կարիւնէր։ Բայց սա բան մը չէր համարձակեր ըսել։ Գիտէր որ բան մը չէր ըներ՝ իր զաւկին նկատմամբ մարքիզին ներողամտութիւնը վատնելու համար։ Իր մուսանին համար ամենէն հնազանդ, ամենէն անձնուէր կինն էր։ Լռիկ մեղկ կը տակար անոր բոլոր քմայքներուն, բայց ուրիշ բան խնդրելու չէր իրմէ։ Ձեր սիրեր, չէր կրնար սիրել Գ. տ'Իրվուան, և Գ. տ'Իրվուա որ երբէք չէր սիրուած, ամեն մարդէ աւելի կը փափագէր այդ արարածին սիրուն զոր օր աւուր աւելի կը պաշտէր, որուն արհամարհանքը կը վառէր իր տրիփը փոխանակ մարելու։

Երբ մարքիզը զրկած էր Բոլիէնն իր մօր այցելութիւններէն և տարթոը Պեռլօի բարեկամութենէն, Բոլիէն բնաւ չէր տարնջած։ Անմրմունջ կրնդունէր ինչ որ իր անձնականին կ'ելլար։ Արդարեւ կը մտածէր թէ արժանի էր ամեն բանի, նախ կիին անհաւատարիմ գտնուելուն. յետոյ որովհետեւ համոզապատասխան սէր մը չէր ցուցուներ իր վրայ զգացուած սիրոյն։ Նեղութիւն, ձանձրոյթ չպատճառելու համար մարքիզին պիտի ղեհէր իր բոլոր անդորրութիւնը, իր բոլոր երջանկութիւնը, կէսն իր կեանքին և իր արհան, բայց իր կարողութենէն վեր էր, չէր կրնար անոր յանձնել կիին յիշատակը, անոր համար մոռնալ կիին վրայ ունեցած սէրը. որուն պատճառաւ դեռ կը բաբախէին իր սրտին բոլոր թելերը։

Ամեն բանի կը տակար անմռունջ ցաւչալ չը գոչէին իր զաւկին։

Եւ սակայն ինչ տխուր օրեր կանցուներ դղեակին ընդարձակ, մութ, մահատարուած սենեակներուն մէջ ուր միայնակ կապրէր. վանդի Գ. տ'Իրվուա յաւանատելով անոր խօսք հակացուցնելէ, վիրսկած էր առուրնէ մինչեւ իրիկուն որսալ, բարձր խոտերուն մէջէն անցած ատենը որոնք մինչեւ ազդրերը կը թրջէին դինքը, խորհելով ամենէն սոսկալի, ամենէն անգութ վրէժխնդրութեան վրայ, վանդի վայրկեան մը չէր կրնար անցունել առանց

Կ. ՊՈԼԻՍ, 5/17 ՅՈՒԼԻՍ, 1895

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵԾԱՏ ԱՆՑԵԱԼ ԱՅՍՕՐՎԱՅ

Մտորել հրատարակեալ յօդուածին հեղինակը խնդիր մը կը յուզէ որ նկատողութեան արժանի է։ Կ. Պոլսէ ուսման համար Եւրոպա դացող հայ երիտասարդներ սովորաբար այնպէս բան մը կ'ուսնին որ անմիջական կերպիւ հայ հայրենեաց իրենց, և այնչափ միայն կը սովրին որչափ պէտք է ըստ կարի շատ հայ ճարելու համար։ Այս հասարակ բժիշկ և փաստաբան կ'ըլլան, այս երկուքին ալ կարծես լոկ արհեստական մասը սովրելով։ Օրինակի համար, բժշկութեան մէջ ո՛չ մին եւրոպայի ուսանողներու հետ մրցում անցունել կարենալու չափ յառաջ կը տանի բժշկութեան գիտական մասը։ Փաստաբանութեան մէջ ո՛չ մին Տոքթոր ան Տրօա կ'ըլլայ, այլ՝ ինքն՝ լոկ փաստաբանական արհեստութենէ վեր եղելով՝ իրաւագիտութեան փիլիսոփայութեան մէջ կը մնայ։ (Բժշկութեան մէջ մրցումը Էնդէան եղած հայազգի մէկ հատ ունէինք ցարդ, և այս օրերս կ'երեւի թէ երկրորդ մ'ունենայանք։ Այս է ամենը։ Փաստաբանական ճիւղին մէջ ալ համեմատութիւնն աւելի չէ։ Բայց ասոնք «բացառութիւններ են օրք կանոնը կը հաստատեն։») Զուտ խմաստասիրական, գրական և գիտական ճիւղերու մէջ ուսման բարձր աստիճաններու հասնելու փափաքով Եւրոպա դացող երիտասարդներ Արեւմուտքի Հայերուն մէջ մի՛ փընտռէք։ Ահա երեւոյթ մը որ հետաքրքրութիւնս արժանի է։ Արեւելեան Հայերուն մէջ որոշ թիւ մը կը կազմեն անոնք օրք Եւրոպա, մանաւանդ Գերմանիա և Զուիցերիա կ'երթան Փիլիսոփայութեան Տոքթոր ըլլալու, մանկավարժական, մատենագրական, ընկերաբանական կամ մնասեւագիտական և գեղեցկագրական ճիւղերու մէջ համարարանական աստիճաններու հասնելու։ Այնուհետեւ է որ ասոնք իրենց ապրուստը նոյնքան դիւրու և ապահովական չեն կրնար հայրենեաց բժշկական, փաստաբանական կամ ճարտարապետական բանուկ ասպարէզներէն մին ընդգրկողները։ Բայց հայի խը դրոյն միայն հետամուտ ըլլալն ամենէն ապահով միջոցը չէ հասարակութեան մը խմացական բարձրագոյն զարգացման։ Գիտական, բանասիրական կամ մատենագրական, ընկերական և գեղեցկագիտական բարձր և ուժով ուսումները միայն կարող են այն տեսակ զարգացման խմորումն յառաջ բերել, և ճշմարտ հիմերու վրայ դնել ժողովրդական կրթութիւնն ու հանրային լուսաւորութիւնն։ Համալսարանական կրթութեան ի խնդիր գացող հայ երիտասարդներ մինչեւ ցարդ առաւելապես առաջնորդուած են չահամեղ բարեկամութիւն բառն անշուշտ իւր լաւագոյն իմաստով հասկնալու պայմանաւ, բայց վերջապէս մեր մէջ անգոյ ըսուելու չափ հազուադեսիլ են անոնք որ գիտութիւնն ի սէր գիտութեան սովրելու համար Եւրոպա դացած ըլլան։ Այսպիսիներ եթէ իրենց երկիրը դառնային համալսարանական բարձր գիտութիւններով իրենց դանկը լեցուցած, բայց դասաւորութենէ կամ դրագիտութենէ ուրիշ ասպարէզ պիտի չկրնային դտնել։ Բայց գիտելի է որ մեր հարուստ դասակարգին մէջ բարձր ուսման սէրը տակաւին այնքան չէ ծաւալած որ միջնակարգ կրթութենէ մը աւելի բան ուսանիլ տալ իրենց զաւակներուն։ Մեր մէջ նոյն իսկ հարուստ երիտասարդներն այնքան և այնպիսի ուսմունք միայն կը սովրին որ իրենց ընտրած ճիւղին մէջ անմիջապէս օգտակար կարենայ ըլլալ իրենց։

Յօդուածագիրն այս պէտքը կ'ուզէ մատնանշելով թէ եկեղեցականութիւնն եւս՝ եթէ համալսարանական կրթութեամբ օժտուած ըլլայ կրնայ միջոց մ'ըլլալ բարձր ուսմանց խմորումը ծաւալելու հայ հասարակութեան մէջ։ Դոկտորութեամբ մատնանիշ կ'ընէ որ յաջողակ հայ-ազգային երիտասարդ մը քարոզչութեան պատրաստուելու համար քանի մը տարի ասոնաւոր-բանական, փիլիսոփայական և ընկերական դիտութեանց ուսանող եղած է Էմինդրուպի Համալսարանին մէջ, մինչեւ Դոկտորի մէջ սովրածն ալ իրեն կը բաւէր հայ Պատուելիի մը արհեստն ի գործ դնելու, մանաւանդ զի կան հայ պատուելիներ որք այնչափ ալ սովրելու պատեհութիւն չեն ունեցած։ Բայց երիտասարդը փափաքեր է աւելի հիմնակէս պատրաստուիլ ասպարէզի մը յորում իմացական զարգացման լայնարձակ հորիզոններ կան։ Այս մասին եւս դիտելի է որ մեր Արեւմտեան Հայերս չունինք ո՛չ մէկ եկեղեցական որ Եւրոպան Համալսարաններու աշակերտած ըլլայ ի սէր բարձրագոյն գիտութեան։ Աւետարանը քարոզելու համար գիտենք թէ չատ խորունկ գիտութիւն անհրաժեշտ չէ Ժողովրդական իմաստով։ Բայց դասատուութենէ զատ, ահա եկեղեցականութիւնն եւս ասպարէզ մը կ'ընծայէ յորում կարելի է բարձր ուսմանց ճաշակը մտցնել մեր Ժողովրդեան մէջ։ Աչխարհ քարած է այն ժամանակէն ի վեր որ ձկնորսներ ու նաւավարներ Աւետարանը կրնային քարոզել և եկեղեցականութեան ալ բարձր գիտութեամբ օժտուած ըլլալն իմացական հիմնաւոր զարգացման տարերէն մին կը սեպուի ամեն քաղաքակրթի ժողովրդի համար առ հասարակ։

Քանզի հետեւ յօդուածագիրն իւր դիտողութեանց շարքն Արմաշով սկսած էր, մեք ալ մերինը նոյն յիշատակութեամբ վերջացնելու համար, կ'ընենք թէ Դպրեվանքին պատրաստածին նման ընթացաւարտներ յարմարագոյն տարերքը կընան ըլլալ օր մը՝ եւրոպեան Համալսարաններ դրկելու հայ եկեղեցականներ կամ եկեղեցականութեան թեկնածուներ, որք ոչ միայն աստուածաբանութեան այլ և իմաստասիրութեան, ընկերային-տնտեսական գիտութեանց, մանկավարժութեան և դրագիտութեան ու բանասիրութեան վճիռ աղբիւրներէն կուչտ ու կուռ յագեցնելով իրենց ուսումնատենչ ծարաւը, միջոց մ'ըլլան իմացական ու բարոյական բարձրագոյն զարգացման, Ազգին թէ՛ աչխարհական և թէ՛ եկեղեցական դասակարգերուն մէջ։ Թանութի, շուկայի տեսակ մը անձուկ ոգիի կաշկանդումներն ի բաց թօթափելու և հասարակութեան կրթական լուսաւորութեան խնդիրն անկեղծապէս յառաջ տանելու համար ամենէն կարեւոր գործի մը կընար ըլլալ մտքի և սրտի այնպիսի լայն զարգացում մը։ Բ. Փ.

ԳԱՐՈԶԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Այս օրերս Արմաշի Դպրեվանքն Ազգին նուիրեց քանի մը ուռեալ և կարող քարոզիչներ։ Այս կարեւոր դէպք բնականաբար կ'ուրախացնէ բոլոր անոնք որ մինչեւ հիմա ցաւով կը դիտէին հայ քարոզիչներու թերի կրթութիւնն, և անոր հետեւանքը, ո՛չ պակաս թերի քարոզները։

Քանի մը կիրակի առաջ Պարտիզակի մէջ լսեցի նորընծայ հայ-լուսաբական քարոզիչ մը, Պատ. Յովսէփ Ճէճիզեանն, որ տարի մ'է զարձած է Էմինդրուպէն, ու հիմա Սատրազիի քարոզիչն է։ Թոպերգ Գալէնի ընթացաւարտ մ'է Պատ. Յովսէփ ալ իրեն ժամանակակից էր։ Կորցին առաջինն էր մինչեւ, և ամեն տարի Ա. մրցանակ առաւ։ Կը յիշեմ նաև թէ ատենախօսական փորձութիւններու մէջ մասնաւոր յաջող դիրք մը կը ցուցնէր։ Թոպերգ Գալէնէ ելնելէն ետքն Էմինդրուպ գնաց և Սալտիայի ատաեին՝ Անգլիոյ Ամէնքին մէջ անցաւ Աստուածաբանական Համալսարանին բարձրագոյն ընթացքէն, որուն մէջ եւս ցուցած յաջողութիւնները ժամանակին ծանուցուեցան հայ թերթերու մէջ։

Բայց չկարծուի թէ այս երիտասարդ քարոզիչին վրայ ներքոյներ չարել է միայն։ Քարոզէն կրած տպաւորութիւններէս մէկ քանին հոս գրի առնել է նպատակս։

Ես այդ կիրակին միտքս դրած էի թէ խորունկ, անթափանցելի ըլլալու չափ խորունկ քարոզ մը պիտի լսէինք երիտասարդ քարոզչէն։ Անուշ յուսախաբութեան մը և հաճոյալի պատրանքի մը տակ բաժնուեցայ իրմէ։ Հակառակ իւր բարձրագոյն կրթութեան՝ չատ պարզ էր քարոզն։ Ո՞վ գիտէ ինչ կենտրոն աստուածաբանական հարցերով և իմաստասիրական անլուծելի խնդիրներով լեցուած էր գլուխն՝ Էմինդրուկէ զատուած պահուն։ Իրաւունք ունէի վախնալու որ նորկ քարոզիչն իւր «խորին հմտութիւնը» ցուցնելու համար խրթնաբանութիւններով խուլցնէր մեր ականջները, ու անհասկնալի նախադասութիւններ թափէր մեր գլխուն։ Հասարակ ժողովուրդը չատ անգամ կը փարձուի «չատ սքանչելի» հռչակել քարոզ մը որուն ինչ նիւթի վրայ ըլլալն անգամ չէ կրցած գուշակել։ Անհասկնալին՝ հիանալի չէ անշուշտ։

Բ.ի արդէն թէ չատ պարզ էր քարոզը։ Կ'ազատէր սակայն «պարզը չփոթենք «պարապին» հետ։ Այնքան պարզ էր քարոզն որ է՛ն ոչխա զիւղային անգամ կը հասկնար լսածն, և բան մը կրնար սորվիլ անկէ։ Ուրիշ խօսքերով, քարոզէն կ'օգուտէր։ Եւ կարեմ քարոզին ալ ասելին նպատակն ըլլալու է օգտակարութիւն։ Պարզ էր քարոզն, իմաստալից ըլլալէ ալ չ'պարտերով։ Օրինակներն ամենուն ծանօթ տեղերէ առնուած էին։ Եւ յայտնի է թէ արամաբանութեան մէջ օրէնք է որ բան մը հասկցնելու համար մէջ բերուած օրինակը կամ նմանութիւնն անկեղծիին ծանօթ տեղերէ առնուելու է, որպէս զի ազդու ըլլայ։ Լաւն եմ քարոզիչներ, որոնց ամբողջ քարոզը բառում բառ է։ Իրաւ ազնիկ բառեր, եթէ յարմար տեղ ինկած ըլլային։ Իմաստէ, զգացումէ զուրկ խօսքեր, որոնց համար կարծես յատկապէս ձուլուած ըլլար «անինդան բառեր» խօսքը։ «Բարձրաթռիչ խօսքեր» ըսուածը կընենք լսել սասնկներէն։ Ամպերէն վեր կը բարձրանան՝ մոլորակէ մոլորակ կը թափառին՝ լուսնէն արեգակ կը ցատկեն մէկ ոտնումով և երբեմն նոր աչխարհ մը դըտնելու չափ հեռու կ'երթան, ապին հեղեցին մէջ ձգելով իրենց ունկնդիրները... քնացած վիճակի մէջ։

Ժամանակէ մ'ի վեր սորված ենք միտ գանգատներ և դիտողութիւններ լսել թէ մեր եկեղեցիներ պարապ են, մինչեւ իսկ կիրակի օրերն։ Եւ ամեն մարդ իրեն համար կենայ փարձել և ատուգել եկեղեցի երթալով։ Բարեբախտաբար կիներն երիկ մարդերէն աւելի եկեղեցասէր կ'երեւան, և գէթ անոնցմով կը լեցուին մեր եկեղեցիներն։ Ընդունելով թէ եկեղեցասիրութեան ոգին կընայ մարած ըլլալ մեր մէջ՝ պէտք է նոյն ատեն ընդունիլ թէ եկեղեցի գացողներուն թիւը պիտի աւելնայ եթէ ունենանք ազէկ քարոզ տուող կղերականներ։ Մեր մէջ իսկ փարձը կը ցուցնէ թէ ազէկ խօսիլ, շէնքով շնորհքով քարոզել պիտցողներուն համար երբէք ունկնդիր չի պակսիր։ Ուստի մեր եկեղեցիները լեցնելու է՛ն կարեւոր պայմաններէն է՝ ունենալ զգացող սրտի և ուսումնական մտքի տէր քարոզիչներ, որոնց մտիկ ընելը ո՛չ միայն ժամանակաւորապէս չսեպուի այլ չահ մ'ըլլայ։

Այլ և այլ մտնոգիտութիւններ սորվելու համար հայ տղաքներ Եւրոպա կ'երթան։ Մինչեւ հիմա Եւրոպա մեզի համար պատրաստած է բժիշկ, կամ չատ չատ բժիշկ և փաստաբան։ Հայերուս համար կարծես բժշկութեան հոմանիշ դարձած է Եւրոպական կրթութիւնն։ Երբ լսես թէ հայ երիտասարդ մը Եւրոպան կերթայ մը կ'երթայ ուսանելու՝ առանց մարգարէ ըլլալու կընաս գուշակել նպատակը.— բժիշկ կամ որ և է տեսակ արհեստագէտ ըլլալ կ'երթայ։

Երբ մեր երիտասարդներ սկսին բարձրագոյն կրթութեամբ մը քարոզչութեան հետեւիլ, ան ատեն կրնանք մեծ բաներ սպասել մեր քարոզիչներէն։ Կղերը կընայ չատ աւելի օգտակար և բարոյական բարձր դիրք մը գրաւել Արեւելքի մէջ քան ուրիշ ո՛Եէ երկրի մէջ։ ԱՐՄԷՆ ԳՆՈՒՆԻ

Քաղաքական կացութիւն

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ Յ'ԱՆԳԼԻԱ

Աւասիկ երէկ միջօրէէն ետքն եկած Հեռագիրք՝ Անգլ. Ընտրութեանց վրայ.

ԼՈՆՏՈՆ, 15 Յուլ.—134 ընտրութիւնք ծանօթ են։ Ընտրուած են 118 Միութենականք, 10 Ազատականք, 4 Փառնէլիանք և 2 Հակափառնէլիանք։

ԼՈՆՏՈՆ, 15.— Ընտրուած են 145 Միութենականք, 13 Ազատականք, 4 Փառնէլիանք. 4 Հակափառնէլիանք, 1 Գործաւորական։ Միութենականք չահեցան 13 աթոռ. Ազատականք՝ 1 աթոռ։

ԼՈՆՏՈՆ, 16.—Յարգ ընտրուած են

Միութենականք	172
Ազատականք	23
Փառնէլիանք . . .	4
Հակափառնէլիանք . . .	4
Իրլանդացիք	8
Գործաւորական	1
Դա—մոր ցարէ ընտրելոց . . .	204
Թիւ ընտրելի երեսփոխանաց .	670
Կատարուած ընտրութիւնք . . .	204
Մնացած ընտրութիւնք . . .	466

Միութենականք չահեցան 24 աթոռ, Ազատականք՝ 5։

Ընտրութեան մէջ ձախողուածներէն մէկն է Պ. Բայր Հարտայ, ծանօթ պետական գործաւորական կուսակցութեան, որուն դէմ ընտրեցաւ միութենական Պէնիս հարգարատար, Լոնտոնի Ուէսթ Հէմ շրջանակին մէջ։

Այս հեռագրերէ կը հասկցուի թէ ինչպէս 1892ին, այժմ եւս Միութենականք (Պահպանողականք և Միութենական-Ազատականք ի մի ձուլուած, մէկ կուսակցութիւն եղած) քաղաքներուն մէջ կը յաղթեն Ազատականներուն։ Կը մնայ տեսնել թէ Ազատականք պիտի կրնան գիւղերու մէջ յաղթել Միութենականներուն, ինչպէս ըրին 1892ին։ Բայց երեւոյթք Ազատականներուն ննդնպատ են։

Քանի որ Միութենականք 24 աթոռ կորցած են Ազատականներէն և ասոնք 5 աթոռ միայն կորցած են իրենց հակառակորդներէն, կը հետեւի թէ Ազատականք 19 աթոռի զուտ կորստ մը կրած են արդէն։ Ինչպէս երէկ կը բացատրէինք, 14 աթոռի Ազատականաց կողմէ Միութենականաց անցնիլը բաւական էր որ երկաց կուսակցութեանց այժն հաւասարէր։ Միութենականք այս 14 աթոռը չահեցան զատ, 5 աթոռ ալ աւելի չահած են, որ քանակութեան մէջ 10 քուէի մեծամասնութիւն կը նշանակէ. Այսինքն՝ եթէ մնայինք (670—204=) 466 աթոռները մնան իրենց առջի տէրերուն ձեռքը, Միութենականք արդէն իսկ 10 քուէի մեծամասնութիւն մը կ'ունենան նոր Երեսփոխանութեան մէջ։ Բայց կը մնայ տեսնել թէ այն 466 աթոռներ ինչպէս պիտի բաշխուին։ Ինչպէս յայտնի է, ընտրութիւնք պիտի վերջանան Յուլիս 15/27ին։ Բայց մինչեւ վարդապետ բաւական բան պիտի իմացուի վիրջնական արդիւնքին վրայ։

ԱԶԱՏԱԿԱՆԵՐ յանկարծակիի եկան այս անգամ, և հաւանական է որ այս եւս անյաջողութեան պատճառ մ'ըլլայ իրենց համար։ Չէին կարծեր թէ այնքան չատ պիտի պարտաւորուէին կռուիլ ընտրողներուն։ Իրենք իշխանութեան վրայ էին, ու կը կարծէին թէ մեծագոյն մասամբ իրենց ձեռքն էր որոշել ընտրութեանց թուականը։ Միութենականաց կուսակցական «Խարազաններն» աւելի արթուն գտնուեցան։ Ամեն շրջանակի մէջ իրենց ընտրելիները ներկայած և ընտրական յայտագրերը, ծանուցանումներն ու քուէթուղթերը պատրաստած էին օրեր առաջ։ Մրաբ ծրար «ընտրական գրականութիւն» կարմ և պատրաստ էր Միութենականաց կողմն։ Ազատականք այնքան յանկարծակիի եկան որ՝ ինչպէս արդէն նշանակեցինք՝ աւելի քան 120 շրջանակի մէջ ո՛չ ոք ընտրելի ներկայացին, մինչդեռ կանխակոդ աշխատութեամբ կարելի էր աւելի պակաս թուով ամոթ թողուլ Միութենականներուն։

Բաց ասոր, եթէ Ազատականք ժողովրդական օրենքներ ունէին խորհրդարանին առաջարկելու, Պահպանողականք, Միութենականներուն հետ ձուլուելով, անոնց ժողովրդական գաղափարները փոխ առին, և Ազատականներուն դէմ մրցումի ելան՝ ըստ կարի աւելի հանրօգուտ օրինագծեր պաշտպանելով։ Պ. Ջէմպրլէյն բարձրաղաղակ հռչակեց թէ «ընկերային բարենորոգումը» նոր նախարարութեան հիմնագիրն է, այսինքն՝ ժողովրդեան ամենատուար դասերուն վիճակի բարւոքումը, մանաւանդ գործաւորներուն և մշակներուն։ Իռլանդայի նախարար Պ. Ճէրըլտ Պալֆուր ալ Իռլանդացիները սիրաշահելու համար ծանոյց թէ նոր նախարարութիւն՝ եթէ մեծամասնութիւն չահի՝ Երեսփ. Ժողովոյն պիտի ներկայէ օրինագիծ մը Իռլանդայի հողային խնդրոյն լուծման համար, այն կերպիւ որ փոքր երկրագործներ կարենան իրենց մշակած արտերուն ու ագարակներուն տեր ըլլալ՝ տարիներու երկար շարքի մը վրայ տարածուած մասնակի վճարումներով։ Նաեւ հողային վարձքերը պիտի զեղչուին, և իւր մշակած ագարակէն կամ արտէն մեկնող հողագործին դրամական փոխարինութիւն պիտի ըլլայ իւր մուծած բարւոքումներուն համար որով հողին արժէքն աւելցուցած ըլլայ, Եւն. Եւն։

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱԻԱՒՈՒՄԲՆ Ի ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ.—Մանուցինք թէ Մարոքի կառավարութիւնը գոհացում տուած չըլալով Գերմանի մը Մարոքցիներուն կողմէ սպանման համար, գերման նաւախումբ մը ճամբայ կանուցած էր Մարոքի ղուբերն երթալու համար։ Ղրկուած նաւերէն մէկն է Ա-ա-ա-ա-Վէ-ր-ր-ի սրընթաց չրջուն զրահաւորն, որ ժամը մինչեւ 25 մղոն կ'ընթանայ, և իւր թնդանօթներէն զատ, հինգ խողովակ ունի Թորփիլ արձակելու համար։ Ուրիշ երեք մեծ և փոքր մարտանաւք եւս անոր կ'ընկերանան։ Արդ, Ֆրանսական մամուլը չատ ծանր դէպք մը կը համարի գերման նաւախմբի մը Մարոքի առջեւ զրկուիլը. զի «Թէ տեսնէ որ Գերմանիա իբրեւ երաշխաւորութիւն կը գրաւէ մարոքեան հողէն մաս մը, Ֆրանսա չի կրնար անտարբեր մնալ, Ալժէրիի այնքան մօտ երկրի մէջ այսչափ կարեւոր փոփոխման մը առջեւ։»—Գերման մամուլը կծու լեզուաւ կը պատասխանէ թէ Գերմանիա իւր իրաւունքը միայն կը պահանջէ, և Ֆրանսա տարբեր ընթացք մը բռնած չէ նմանօրինակ առիթներու մէջ։ Գերման մամուլն անակն կը հասկնայ թէ Ֆրանսական մամուլը կ'ուզէ սպառնալիք մ'ուղղել Գերմանիոյ։ Ահա ո՛ր տեղուանք կը տանի գերման վաճառականի մը սպանուիլը Մարոքի մէջ։

—Հոլանտա ևս վէճ ունի Մարոքի հետ։ զի Ամոնա հոլանտական նաւուն Մարոքցի ծովահէններու կողմէ զարնուելուն և կողոպտուելուն վրայ Մարոք դեռ գոհացում չէ տուած։ Կ'ըսուի թէ գերմանական և հոլանտական միացեալ ոյժերը նաւային ցոյց մը պիտի ընեն Մարոքի դէմ։ Բնաւ տարակոյս չկայ թէ, կ'ըսեն գերման թերթեր, Մարոք ի վերջոյ իրաւախոհ պիտի ըլլայ։ • • • 100ի տեղ 150 կամ 200 վճարելով։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ. —Ռուսիա կը շարունակէ զօրացնել իւր Խաղաղական Ովկիանոսի նաւատորմն, այս կերպիւ ալ ցուցնելով թէ հաստատ որոշած է կարեւոր դեր մը կատարել Մայրագոյն Արեւելից կողմն։ Առաջնակարգ չորս զրահաւորք եւս Խաղաղական պիտի ղրկուին ի մօտոյ։

ԼԵՀԱՍՏԱՆ. — Գերման գաղթականութեան մնայուն յանձնախումբն, որոյ նպատակն է Բրուսիական Լեհաստանի մէջ գերման տարրն ուժեղցնել, այս օրերս լեհ կալուածատէրներէ գնեց Կրօս-Բոնոուտի ագարակն, որ 95,000 արտավար հող կը պարունակէ և մաս առ մաս պիտի բաշխուի գերման գաղթականներու։

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶԲԸՐԻ.—Մէ՛ծարչայ Տէ՛ր Լոռդ կը հաստատէ որ եթէ ընտրութիւնք իրեն նպաստաւոր ըլլան, Լորտ Սալզպըրի միտքը դրած է Օգոստի կիսուն Փարիզ երթալ և առանձին խորհրդակցիլ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Հանոտոյի հետ։

ՍԸՐ ՈՒԻԼԼԻՄ ՀԱՐՔՈՐԴ իւր տիկնոջ հետ անցեալ ուրբաթ Տէրպի քաղաքին մէջ կատարով չբնպայութիւն մ'երած պահուն, հանկարծ կուսակցութենէ շատ մը տղայք և պատանիք կազմի տերեւներ, ցեխ և այլ աղտոտ բաներ նետեցին իրենց վրայ։ Ա՛յնքան զրգռութիւն և անկարգութիւն ընտրական պայքարին պատճառաւ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԶԻՆԱՍՏԱՆ

Լիոնի առեւտրական Սենեկը որոշեր է առեւտրական պատուիրակութիւն մը ղրկել ի Զինաստան, պաշտօն ունենալով ուսումնասիրել Երկնային Կայսրութեան տնտեսական պայմաններն ու հարստութեան ազբիւրները որոյմէ, ի հարկին, պիտի կըրնայ օգտուիլ ի Ֆրանսա։ Այս պատուիրակութեան պիտի մասնակցին նաեւ առեւտրական վարժարաններէ ելած երիտասարդներ, որոնք թէ՛ իրենց անհատական միջոցներովը և թէ իրենց տրուելիք դիւրութիւններովը՝ վաճառականներ պիտի բանան, երկրախուզութիւններ պիտի կազմեն, մէկ խօսքով հաղորդակցութիւն պիտի հաստատեն Զինաստանի այն մասերուն հետ որոնք մինչեւ հիմայ փակ են վաճառականութեան առջեւ։

Լիոնի առեւտրական Սենեկին ներկայացուցիչները ուղղակի Շանկայ պիտի երթան և անկից ելնելով դէպի Եանկ-էէ-Քիանկ կամ Կապոյտ գետը, անոր ընթացքին պիտի հետեւին մինչեւ Շուէնկ-Ֆինկ որ կեդրոնական կայան մը պիտի ըլլայ իրենց համար։ Այնտեղէն, պատուիրակութիւնը պիտի այցելէ զանազան նահանգներ, մասնաւորապէս Եուն-Նամ ուր ուրիշ պատուիրակութիւն մը, Թոնքինի մէջ կազմուած, պիտի գայ միանալ անոնց։ Երկու մարմինները իրենց աշխատութիւնները պիտի միացուցնեն մանրամասնաբար ուսումնասիրելու համար Թոնքինի միջաւորը այդ նահանգը որ իր դիրքով՝ կը հետաքրքրէ Ֆրանսան։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Յուլիս.— Պ. Պալֆուր, առաջին Լորտ Գանձարանի, վերընտրեցաւ ի Մանչէսդրը։ Վեհ. Թագուհւոյն փեսայ Լորնի մարքիզը (միութենական) ընտրեցաւ ընդդէմ հռչակաւոր քիմիագէտ Սըր Հ. Ռոսքոյի, որ ազատականաց ընտրեալն էր։ Տէրպի քաղաքին մէջ միութենականք Հ. Պէմրոզ և Ճ. Տրէյճ ընտրեցան ընդդէմ ազատական երեսփոխան Սըր Ուիլիըմ Հարքորդի և Սըր Թ. Բոյի։

(Եթէ ստոյգ է որ Սըր Ուիլիըմ Հարքորդ չէ կրցած ընտրուիլ, ամենամեծ կորուստ և պարտութիւն մ'է Ազատականաց համար։ Կարկին է որ Ազատականք ուրիշ տեղ մը աթոռ մը ճարեն իրենց երեսփոխանական վարիչին և անուանի կուսակցապետին համար. բայց ընտրութեանց սկիզբն այնպիսի պարտութիւն մը չատ աննպաստ տպաւորութիւն կ'ընէ ընտրութեանց բովանդակ ընթացքին վրայ։ Զօրապետին սպանումն է սա, ճակատամարտին սկիզբը։—Կատարուած ընտրութեանց վրայ հեռագրերը՝ տես Քաղաքական բաժնին մէջ։ Ծ. Խ. Արէ-Լէյֆ։)

ՇԱՐՔԱՐԻ ԽՆԴԻՐՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ.

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ.—Պալթեանական Օրագիրը կը ծանուցանէ թէ Շարքարի Ցանձնաժողովը որոշած է միջոցներ ձեռք առնուլ չարքարի տարապայման արտադրութիւնը սահմանափակելու համար Ռուսիոյ մէջ։ Շարքարի պահեստի մթերանոց մը պիտի հաստատուի որպէս զի սպառման պէտք չեղած մասն ամբարուի։ Ռուսական հրապարակաց վրայ չարքարի բարձրագոյն գինը պիտի որոշուի։ Այս որոշումներ վաւերացան Ռ-ֆոլովի։ Ուրիշ միջոցներ ալ առաջարկուած են որք պիտի քննուին կայսրութեան Խորհրդի մէջ։

ՀՌՈՄ.—Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Բանթանոյի առաջարկած բարեփոխութեան առթիւ Պ. Քրիսպի չաթի օր վստահութեան խնդիր յարոյց. առաջարկը մերժուեցաւ 161 ձայնով ընդդէմ 68ի և 14 ձեռնպահի։

—Լուր կայ թէ պատերազմական նախարար Պ. Մօչէնին հրաժարական տուած է։

ՊԵԼԿՈՒՍ.—Երմտական յանձնաժողովն 5ի դէմ 12 ձայնով ընդունեց պարտուց փոփոխման ծրագիրը։

ՓԱՐԻԶ.—Սերպիանի 1890ի փոխառութեան թուղթ ունեցողները բողոք մը յղեցին երմտական նախարար Պ. Բորժիին, ընդդէմ այն հրաշխաւորութեանց որք պիտի տրուին, ըստ Բարլսպատի կարգադրութեան, 4% 355 միլիոն ֆր.ի փոխառութեան ստորագրողներուն։ Երկաթուղիներն արդէն իւր երաշխաւորութիւն տրուած ըլլալով 1890ի փոխառութեան չեն կրնար իրենցմէ առնուիլ և տրուիլ նոր փոխատուներուն։ Իրենց կը վերապահեն ամեն միջոցներով պահանջել 1890ի յանձնառութեանց գործադրութիւնը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն այս առաւօտ Գումրգարուի Պէզճեան վարժարանն երթալով ներկայ գտնուեցաւ հայերէնի և բնագիտութեան քննութեանց։

Ֆրանսական դեսպանատան թարգմաններէն Պ. Պայ երէկ Պատրիարքարան գալով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացաւ և, յանուն դեսպան Պ. Քանպոնի, շնորհակալութիւն յայտնեց Ն. Ամենապատուութեան, որ յուլիս 14ի ֆրանսական ազգային տօնին օրը Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդը ղրկած էր ի շնորհաւորութիւն։

Պրուսայէն կը զրեն մեզ յուլիս 3 Թուականաւ.

Երկկ տեղի ունեցաւ Պրուսայի գաւառական ընդհ. ժողովոյ ընտրութեան քուէարկութիւնը. 1000 ընտրողներէ 820ը մասնակցեցան ընտրութեան և 16 ժողովականներէ բացարձակ առաւելութեամբ ընտրուեցան հետեւեալք.

Յովհաննէս էֆ. Պօտուրեան 720. Յակոբ էֆ. Պալպանեան 713. Յովհաննէս էֆ. Ֆրնտրգեան 668. Անտոն էֆ. Մարչէան 668. Յակոբ էֆ. Նպարեան 664. Յովհաննէս էֆ. Խուսկոյեան 605. Զենոբ էֆ. Գարուճեան 539. Գէորգ էֆ. Ֆիրդի 507. Մագուտ էֆ. Թէնեան 506. Օննիկ էֆ. Վարժապետեան 492. Կարապետ էֆ. Մէրքայէան 412։ Իսկ հաւասարամասի մնացին Նասիպ էֆ. Եավրուեան 392. Մատթէոս էֆ. Կիւմիւշեան 388. Մկտ. Աբսէն էֆ. Յովակիմեան 377. Յակոբ էֆ. Շիչմանեան 257. Գէորգ էֆ. Պարամեան 251. Մկտ. Մխայէլ էֆ. Տէր Նիկողոսեան 232. Մարտիրոս էֆ. Սրմաքչեան 218. Մարտիրոս էֆ. Ֆէրմեան 212. Կարապետ էֆ. Տէրվիշեան 205. Սերովբէ էֆ. Դամպուրեան 201, յորոց հինգին քուէարկութիւնը օրօրուեցաւ կատարել յառաջիկայ յուլիս 9 կիրակի առաւօտ։

Այս առթիւ աւելորդ չեմ համարիր 1891ի ի մեր տեղւոյս ընտրական գործոցութեանց մասին տեղեկութիւն հաղորդել։

1881ին գաւառական ընդհ. ժողովոյ ընտրեալ 28 ժողովականներէ տասնեհինգն վախճանած և տասներեքն ալ իրենց օրինական շրջանն աւարտած են. 1886ին մասնակի ընտրուած 7 ժողովականներէ երեքը վախճանած և չորսն ալ իրենց օրինական շրջանն աւարտած են, իսկ 1890ին մասնակի ընտրուած 10 ժողովականներէ երկուքը վախճանած և ութն ալ այս անգամ կամովին գրաւորապէս հրաժարեցան որով Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս իր առջեւ ունեցաւ Պրուսայի ազգային բոլոր ժողովոց ընտրութեան խնդիրը միանգամայն։ Տարակոյս չկայ որ գժուարին գործ մըն է այս. և ամենայն օրինաւորութեամբ ի գլուխ հանելու համար անկողմնակալ եկեղեցականի մը պէտքը կըզգացուէր. Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրը լաւ ընտրութիւն մը ըրաւ յանձին Տէր Հմայեակ եպիսկոպոսի, Ն. Գիրապատուութիւնը Պատրիարքական Փոխանորդ կարգելով Պրուսայի նման կարեւոր վիճակի մը։

Առաջին առթիւ Ն. Գերապատուութիւն տեսաւ թէ կարգ մը ապօրինաւորութիւններ կային նախորդ ընտրութիւններուն մէջ. օրինակի համար, եկեղեցական ժողովականաց ընտրութեան թեմերու քահանայք մասնակցած չեն բնաւ, մինչդեռ Հմայեակ եպիսկոպոս անմիջապէսվճակին բոլոր քահանայները, թուով քսան, հրաւիրեց մասնակցել ընտրութեան և ձեռք առած գործնական միջոցներու շնորհիւ սուղ միջոցի մէջ արդէն 7 թեմերէ քուէներն հասան և մնացեալներն ալ հետզհետէ հասնելու վրայ են. յետոյ ձեռնարկեց ընտրողական ժողով մը գումարել քաղաքիս երեւելի անձերէն, որոյ անդամք են՝ Յովհաննէս էֆ. Ֆրնտրգեան Ս. Ատենապետ, Յովհաննէս էֆ. Պօտուրեան տեսչադպիր Մարտիրոս էֆ. Ֆէրմանեան Բ. տեսչադպիր, Մագուտ էֆ. Թէոնեան Բ. տեսչադպիր, Յակոբ էֆ. Պալպանեան, Յովհաննէս էֆ. Խոսխոշեան, Մինաս էֆ. Եավրուեան, Անդրանիկ էֆ. Կիւլմէրեան, Սերգեան էֆ. Փափաղեան, Մատթէոս էֆ. Կիւմիւշեան, Անտոն էֆ. Մարաբեան, Կարապետ էֆ. Մէրքայէեան, Կարապետ էֆ. Մէրքայէեան, Կարապետ էֆ. Արապեան, և Զենոբ էֆ. Գարուճեան. որով 16 ընտրելիներու եռապատիկ ցանկը պատրաստուելով ընտրութիւնը կատարուեցաւ և ի վերու ցիցեալ արդիւնքը ունեցաւ։

Տ. Հմայ

ռել հանել հարկ ըլլայ, պէտք չկայ զանոնք քննելու և չափելու համար յատուկ պաշտօնեայներ ղրկել, որովհետեւ կալուածագրերն և դրամատան կողմէ դրուած աւանդի գրեթէ արգէն կը պարունակեն հարկ եղած տեղեկութիւնները. միայն պաշտօնապէս պէտք է իմաց տալ կալուածին վարձակալին կամ տիրոջը. թաղին կամ գիւղին մուխթարին և կալուածոց ու թափուի վարչութիւններուն։

ՄԷՐՍԻՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Հոպէյսպ չգտնուեաւ, որ Ճիտուէն ուխտաւոր կը փոխադրէր, հոն ժամաներ և յատոյ մաքրանոց ղրկուեր է, կրելու այն տասնօրեայ քարանթինան, որ որոշուած է Մէրսինի համար։ 150ի չափ ուխտաւորներ Մէրսին եկած են։

ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ.—Զեռնկաս իշխանութիւնը հրահանգ ղրկելով ամէն կողմ ծանուցած է հսկել որ անտառաց մէջ հրդեհներ չպատահին և եթէ պատահին, անմիջական միջոցներ ի գործ դրուելով վտանգին առաջքն առնուի։ Նոյնպէս այդ հրդեհներու հեղինակներուն նկատմամբ օրինաց տրամադրութիւնք ի գործ դրուին։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ թէ Թուրքիոյ մէջ հաստատեալ ապահովագրական օտար ընկերութիւնք ի՞նչ տեսակ պայմաններու և օրէնքներու պէտք է ենթարկուին և ասոնցմէ ի՞նչ եղանակաւ ապահովութիւն պէտք է պահանջուին և այլն։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.— Իզմիտի և Գարամուսալի մաքսատան նախկին առաջին քարտուղար Խալիտ պէյ, ծրագիր մը մատուցանելով Բարձր. Մեծ-Եպաքոսին, առաջարկած է որ կառավարական պաշտօնատանց ընկալագրերուն և այլ գրեռուն յատուկ տասը ու քսան փարանոց դրոշմաթուղթերէն տասը փարանոցները վերցուելով ընդհանուր կերպով քսան փարանոց դրոշմաթուղթ գործածուի, որով թէ այլ և այլ ժամանութեանց առաջքը կառնուի և թէ եմմական գանձուն համար ալ տարեկան 300,000 ղրշէն աւելի հասոյթ մը կը գոյանայ։ Այդ ծրագիր յանձնուած է եմմական նախարարութեան ի քննութիւն և ի տեղեկագրութիւն։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ չինութեանց նախարարութեան կամուրջներու և խճուղեաց շրջուն քննիչներէն Էվմոլիոս էֆէնտի, որ Իզմիտ գացած էր՝ տեղւոյն ճահիճները մաքրելու նկատմամբ հարկ եղած քննութիւնները կատարելու, մայրաքաղաքս դարձած և տեղեկագիր մը մատուցած է նոյն նախարարութեան։

ՊԱՐՍԻՑ Շահը Ա-խ-ծ-Արխ- պատուանշանի առաջին աստիճանը և Իզազ-իս-Սուլթանա տիտղոսը շնորհած է մայրաքաղաքիս պարսկական դեսպանատան գործակատար Միրզա Իսմայիլ խանի։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանատան քարտուղար Պ. Ժորժ Քարաճա Փարիզու հելլենական դեսպանատան առաջին քարտուղար կարգուած եւ իրեն յաջորդած է Պուրէշի դեսպանատան քարտուղար Պ. Ալեքսանտրօպուլօ։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՑ վարժարանին այս տարուան շրջանաւարտներուն մէջ մէկ հայ մը կայ՝ Սեպուհ էֆէնտի Թապիպեան կեսարացի։

ՀԻՒՍԷՑԻՆ ԽԱՆ.—Իզմիրի պարսկական ընդհանուր հիւպատոս Միրզա Հիւսէյին խան, որ Ճիտտէ ղրկուած էր ուխտաւորաց ատեն տեղւոյն պարսկական ընդհանուր հիւպատոսարանի գործերը ուժժամաբար վարելու, ի մօտոյ Իզմիր պիտի վերադառնայ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՒՑ Ցուհաց պատրիարք Տ. Սոֆրոնիոս, առջի օրը Լէրոս կղզին ժամաներ է, ուր ատեն մը պիտի մնայ օդափոխութեան համար։

ՔՈՂԵՐԱՆ Ի ԴԱՄԱՍ.—Էնկլիզիի կուսակալութիւնը՝ կեսարիոյ կառավարչին տեղեկագրոյն վրայ՝ հեռագրած է թէ յուլիս 2 էն 3 Գարահիսարի մէջ քոլերան դեպք չէ պատահած։

—Խարբերդի Հիւսնիմանուր գաւառակին մէջ յունիս 28 էն յուլիս 1, քոլերան քսան երեք դեպք ու վեց մահ։

—Ատանայի կուսակալութիւնը հեռագրած է թէ յունիս 30 ին Պուլանըք գաւառակի գիւղերուն մէջ քսանրհինգ դեպքեր և տասնմէկ մահեր պատահած են. յունիս 30 էն յուլիս 1, Օսմանիյէի մէջ՝ մէկ դեպք և Եռամուրթալբի մէջ չորս դեպք ու մէկ մահ։ Մինչեւ յուլիս 2, Սիսի ու շրջակայ այգիներուն մէջ դեպք չէ պատահած։ Յուլիս 2 էն 3, Բաեսակի մէջ հինգ դեպք և առաջուան բռնուածներէն եօթը մահ։ Մէրսինի մէջ հինգ դեպք և առաջուան բռնուածներէն չորս մահ։ Ատանայի Գարաթաշ գիւղին մէջ չորս դեպք։

ԴԱՂԹԱԿԱՆԱՑ որքանոցը ընկուած բլալով, հոն գտնուող տղաքները պիտի փոխադրուին Թնդանօթարանի երկրորդական վարժարանը։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին քննութիւնք շաբաթ օրը կ'աւարտին. նոյն օրէն սկսեալ մինչեւ սեպտեմբեր 1, աշակերտաց արձակուրդ պիտի տրուի։

ԳԸՐԴԶԵՇՄԷԻ ջուրերն, որոց գոյնը ժամանակ մը ի վեր այլայլուած է, քննելու համար յատուկ մասնախումբ մը պիտի ղրկուի։

ԱՇՏԸՆԻ նահանգին անտառաց ընդհանուր քննիչի օգնական կարգուած է Ատաբաղարի անտառաց քննիչ Երուանդ էֆէնտի։

Պ. ՍԷԼԻԷ, տնօրէն Տէրքօսեան ջրի ընկերութեան, երէկ Փարիզ ուղեւորեցաւ։

ԹԱՐԱՊԻԱի ու Պէօյիւքտէրէի կողմերը նաւարշաւներ, պարահանդէսներ և ծաղկամարտեր կազմակերպելու համար յանձնաժողով մը պիտի կազմուի՝ նախագահութեամբ օսմ. պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սէր Էմկար Վինսընտի։

Պ. ՔԻԼԷՆ.— Գալը Զէյմէի խաղախորդարանին տիրոջ Պ. Քիլէնի մահուան վրայ նոր տեղեկութիւնք կը հաղորդուին, որոց համաձայն, բժիշկները հաստատած են թէ սրտի կաթուածէ մեռած է։ Հիւպատոսարանին կողմէ ղրկուած կղերականք և պաշտօնեայք մարմինը Ֆէրիքէյ փոխադրած ու հոն թաղած են։ Խաղախորդարանին մէջ գտնուած ապրանքները արձանագրուած են։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նախարարութիւնը յատուկ պաշտօնեայ մը կարգած է երկրագործական վիճակագրութիւն մը պատրաստելու համար՝ ինչպէս կ'ըլլայ Եւրոպայի մէջ։ Նախ և առաջ այդ վիճակագրութիւն Պրուսայի նահանգին մէջ պիտի գործադրուի փորձի համար և ձեռք բերուելիք արդիւնքին վրայ, միւս նահանգաց համար ալ պիտի ընդհանրացուի։

ՄԱՐԱՒ.— Գոնեսի Պօրտուր գաւառին մէջ մինչեւ հիմայ 4300 օխա մարախ հաւաքուած ու բնաջինջ եղած է։ Վանայ կեսարի գաւառակին մէջ ալ մէկ շաբաթուան միջոցին 580 օխա։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւատորմին համար, կըսէ Իզմիրէն առ Լ. Հերալդ ուղղեալ նամակ մը, թէեւ հաղորդուեցաւ որ Իզմիր պիտի երթայ, սակայն այդ լուր ստոյգ չէ։ Այդ նաւատորմ վերջին օրերս Պօրտսմի նաւահանգիստը կը գտնուէր. հոն եղած ատեն երիտասարդ սպայ մը մեռնելով, ցաւ պատճառած է իր ընկերներուն։ Ցուղարկաւորութիւնը մեծ հանդէսով կատարուած և մարմինը ամփոփուած է Ս. Կէորկուառ գերեզմանատան մէջ։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ մէջ ամիսէ մը ի վեր անձրեւ տեղացած չըլլալով, հանրային աղօթքներ կը կարդացուին։

ՁՄԵՌՈՒԿ.— Եաֆէէն առջի օրը մայրաքաղաքս բերուած են 41,985 հատ ձմերուկներ։ Անցեալ երեք շաբաթներու միջոցին 87,474 հատ բերուած էին, որով մինչեւ հիմայ բերուածներու գումարը կը հասնի 129,459ի։

ԻԶՄԻՐԻ առեւտրական հրապարակին վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնք կը հաղորդուին.

Ցորեն.—Գիները ինկած են։ Տեղական բերքին գինն է օխան 43-50 փարա, Ուլագինը՝ 44—50 և Մէրսինինը՝ 40—47։ Պատրաստ կայ 90,000 քիլէ։

Գարի.—Գիները բարձրացան՝ իւրաքանչիւր քիլէին 20 փարա։ Կարժեն տեղականը՝ $8^3/_4$-$9^1/_2$ փարա, լաւագոյն տեսակը՝ $9^3/_4$-$10^1/_2$, լաւը՝ $10^3/_4$-$11^1/_2$, առաջին տեսակը՝ $11^1/_2$-13, էքսթրան՝ 13-14 և բնտիր մասը՝ 14 12։ Պատրաստ կայ 200,000 քիլէ։ Պատրաստ ապրանաց առաքութեան պատճառաւ չարթուն վերջերը գիներն ինկան։

Բամբակ.—Մախուեցաւ օխան $25^1/_4$էն մինչեւ 26 փարա երկու միլիոն օխայի չափ։ Պատրաստ կայ 300,000 օխա։

Սոճամատ.— 500 պարկ ծախուեցաւ օխան 74 փարաէն։

Աֆիոնի Հոնոմ.—Օխան66-68 փարաէն 300 պարկ ծախուեցաւ։

Բամպակ.—150 հակ ծախուեցաւ կէնդիները 220-225 ղրուշէն։

Աֆիոն.— Թիչ գործեր եղան։ 22 կողով ծախուեցաւ քիլօկրամը 61, 62, 65 և 66 ղրուշէն։

Բոբդ.— 800 կենդինար ծախուեցաւ 246—260 ղրուշի։

Խոյկողն.— 17,050 կենդինար վաճառուեցաւ 44 էն մինչեւ 112 ղրուշի՝ ըստ տեսակին։

Զամէլ— 1500 կենդինար Սուլթանիյէ ծախուեցաւ 31 էն 115 փարա, 700 կենդինար ղազագը՝ որուն 100ը կեղեւով՝ 36 էն 40 փարա, 200 կենդինար Պէյլերճէ՝ $38^1/_2$—39 և 5780 կենդինար սեւ շամլ 22 էն 39 փարա։ ըստ տեսակին, չոգենաւին մէջ յանձնելու պայմանաւ։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄՆԵՐ.— Երէկ Թօփխանէի կողմը Վանկէլ անուն մարդ մը ձերբակալուեցաւ, երբ Մէճիտիէի կեղծ քսաորդ մը քշել կուզէր մրգավաճառի մը։

—Դարաքէօյի կամուրջին վրայ երէկ Վիշէնցօ անուն մարդ մը ձերբակալուեցաւ սրտի հետեւեալ տուած հարիւրնոցը կեղծ էր։

ՄԱԽՍՈՒՍԷՅԻ 16 թիւ շոգենաւն, որ ժամ 8.45ին կամուրջէն մեկնած էր, առջի օրը Գրնալրէն կէս մղոն հեռուն մեքենայի խանգարում մը ունեցաւ. ուղեւորը բաւական յուզուեցան, սակայն Մախսուսէի 1 թիւ շոգենաւն, որ կամուրջ կերթար 16 թիւին մօտեցաւ և դայն քաշեց տարաւ Գրնալը։ Վերջապէս 14 թիւն իրենցմէ անկից անցնելուն, Գնալը եկաւ և ուղեւորներն առնելով իրենց տեղերը տարաւ,

ՄԻՏԻԼԻՒի պանքան գնած է իտալական Զէրնոս պէ Թրաքանի շոգենաւն, որ 1882ին շինուած է և 1300 տակառաչափ տարողութիւն ունի։ Պոլսոյ նաւահանգիստին մէջ այդ շոգենաւ Քարէլա Թրէտոնէի շոգենաւին հետ ընդհարում մը ունեցած էր։ Զէրնոս պէ Թրաքանի կոչուած է Նէսքէօյու։ Այսպէս Կուրմի ընկերութեան շոգենաւերու մէջ մեր տասնմէկի բարձրացած է։

ՎԱՆԱՑ ռուսական նորընտիր հիւպատոս Պ. Վլատիմիր Ճէվքի կարէն ճամբայ ելած է իր նոր պաշտօնատեղին երթալու համար։

ՍԻՆՈՊԻ ռուսական հիւպատոս Պ. Սաւիսթէին երէկ առտու իր որդւոյն հետ մայրաքաղաքս ժամանեց և ակից Իզմիր պիտի երթայ՝ առժամաբար վարելու համար տեղւոյն հիւպատոսարանի գործերը։

ԹԷՔԻՐՏԱՂԻ ռուսական ու պարսկական փոխ-հիւպատոս Տարթ. Քրիքիքօսն, որ օգափոխութեան համար մայրաքաղաքս կը գտնուէր, առջի օրը իր պաշտօնատեղին դարձաւ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ դատեց Մէհմէտ ու Ալի անուն անձերն, որք Թավշանճիի մէջ Հասան անուն անձն սպանած էին։ Մէհմէտ դատապարտուեցաւ տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան. իսկ Ալին՝ եօթը տարուան։

ԳՈՒՄԳԱԲՐԻի մէջ երէկ եօրկի անուն մարդ մը իր մայրը վիրաւորից սրունքէն։ Ոտիկանք ձերբակալեցին զինքը։

ՈՃԻՐՔ.—Պայսոր Հայտար թաղին մէջ առջի գիշերը հետեւեալ ոճիրը գործուեցաւ.

Շուտմուտի կառապան Օսման իր տունին տակը եղած ախոռին մէջ սպանուած գտնուեցաւ՝ չորս տեղէն վիրաւորուած։ Ոստիկանք իմանալով անմիջապէս ոճրին վայրը փութային և քննութեանց ձեռնարկեցին։ Օսման, որ 40-45 տարիկան է, նոյն իրիկունը ախոռը մտած էր ձիերուն կեր տալու համար. նոյն միջոցին անծանօթ անձ մը ներս մտնելով վրան յարձակեր եւ դաշոյնը Օսմանի կռնակին միսեր է մէկ քանի անգամ։ Օսման առաջին հարուածին կրցեր է պօռալ, սակայն յետոյ անկենդան գետնին փռուեր է։ Ոստիկանութիւնը մարդասպանին հետքը խուզարկելով հաստատած է թէ քանի մը տունեռու պարտէզներէն անցնելէ յետոյ փախեր է։ Խուզարկութիւնը շարունակուելով վերջապէս ձերբակալուած է չարագործն, որ Զօլաք Մուսթաֆա անուն քսանհինգ տարեկան երիտասարդ մ'է, և որ երեք-չորս ամիս առաջ Օսմանի քով ծառայած է։ Մուսթաֆա վրան գլուխը արիւնոտ եւ անկողնի մը մէջ պառկած տեղէն ձերբակալուեր է։ Դաշոյնն ալ այդ տեղէն գտնուած է։ Մուսթաֆա յայտարարած է թէ Օսմանէն առնելիք առնելով, վախցնելու նպատակաւ դաշոյնը կռնակը մսած էր։

—Էյուպի մէջ Հիւսէյնի անուն հովիւ մը, որ իր աներոջը, զոքանչին եւ թոռան կնոջը հետ գժտած էր, երէկ իրիկուն առնոնց հետ կռուի բռնուելով բէկվլէրը բաշեց և երեքն ալ վիրաւորեց ու փախաւ, սակայն քիչ յետոյ ձերբակալուեցաւ։

ԱՐԵՒԵԼ. ՏԱՐԵՑՈՑՑԻՆ վարչութիւնը կը ծանուցանէ հապարակութեան ինչպէս նաև իր բաղմաթիւ բաժանորդներուն թէ այն գործին 13րդ տպագրութիւնը (1895 տարին) ի լոյս ընծայուեցաւ։ Բաշխումը շատ օրերու կարօտ ըլլալով կը խնդրուի այն անձերէն որ շուտով կ'ուզեն ընդունիլ իրենց տարեցոյցը, վարչութեան գրասենեակը, Ղալաթիա Մոմանէ փողոց, թիւ 12էն 14 Եըլտըզ խան՝ մարդ ղրկել ու ընկալագրի փոխարէն ընդունիլ իրենց տարեցոյցը։ 1—15

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ յունիս ամսոյ մէջ ի նպաստ հաստատութեանս եղած հետեւեալ նուիրատուութիւններն.

Մեծ. Տեարք,

Ցարութիւն էֆ. Գարամանեան՝ ընթացիկ գրամ՝ 1200 ղրուշ, Աւգէր Բօրիսի և Ընկ. 1200. Հանգուցեալ ոսկերիչ Մկրտիչ էֆ. Էքմէքճեանի (մականունեանն Տիսօն) ազնիւ որդիք իւրանց հօր մահուան տարեդարձին առթիւ 540, Մանուկ էֆ Արզուան Որբանոցի ազգկանց դաշտային հացկերոյթի առթիւ 349, Համբարձում էֆ. Մինգիրեան 324, Խորէն էֆ ոսկի հասոյթ 276, Կիւլպէնէր էֆ. Զօրիկեան 226, Ատեքանդր էֆ. Կիրասիմովիչ Բագուցի 190, Գասդրիզի Արամեան երկսեռ վարժարանի սանունք 165, Ազն. Տիկին Շ. Նազարեան 120, Ցակոբ էֆ. Մէլէմէթեան 108, Ցակոբ էֆ. Գազանեանի (Խորէնէցի) ձեռամբ խնդրոյ մը առթիւ 108, Մտեփան էֆ. Հէլվաճեանէ (Սիվրիհիսարցի) 108, Մհր. Ցակոբ էֆ. Գալեօղեան 108, Յովհաննէս էֆ. Թասնեան 108, Գեորգ էֆ. Ցակոբեան 108, Դառնիկ էֆ. Գավաճեան 108, Սակակ էֆ. Մատթէոսեան և աշխատակիցք (Մոմհանէ 30 թիւ մագազան բնակող) 100, Գարամանի արհեստաւորներէն 74, Հանգուցեալ Բիրաբէ տիկնոջ հոգւոյն նուէր պատարագի 70, Կարապետ էֆ. Տէրտէրեան Սիվրիհիսարցի 60, Նազարէթ էֆ. Համբիկեան Սիվրիհիսարցի 60, Մինաս էֆ. Մանուչարեան Տրապիզոնցի՝ Հայրենիք օրագրոյ խմբագրութեան միջոցաւ 54, Գէորգ էֆ. Զէյթինեան 40, Ցարութիւն էֆ. Զաղէրեան 40, Սիմոն էֆ. Մանուչարեան Տրապիզոնցի՝ Հայրենիք օրագրոյ խմբագրութեան միջոցաւ 27, Բարեսէր ամն՝ ձեռամբ Տ. Խաչատուր քահանայ Տ. Գաբրիէլեանի 20, Տիգրանի արճարանէ հացագին 20, Տիգրան էֆ. Փափագեան 20, Արմենակ էֆ. Համալեան Ատաբազարցի 10, Զաքարիա Սլթունեան 10. գումար 5951։

Անատոլուի երկաթուղւոյ ընկերութեան պաշտօնեայներէն Նման էֆ. Ցակոբեան՝ 1 ոչխար, Ցակոբ էֆ. Մէլէմէթեան՝ 2 ոչխար, Բարեսէր ամն՝ 270 ուրամ սուրճ, Ազն. Տիկին Նորատունկեան՝ 410 բաբէթ ծխախոտ՝ 135 պրակ սիկարի թուղթ՝ 3 ֆամ. ոսկի արժողութեամբ, Ազն. Տիկին Ե. Կիւմիւշկիւրան $4^1/_2$ քաչ շաքարեղէն, Բարեսէր ամն՝ Գրիգոր աղա Փանոսեանի հոգւոյն՝ 91 քաչ միս, Բարեպաշտ ամն՝ 1 ոչխար, Կէտիկ Բաշայի Վանեցի եղբարք՝ Փանոսեան սարաֆի Գրիգոր աղայի հոգւոյն՝ 200 քիլօ հաց, Նազարէթ էֆ. Համբիկեան՝ 10 օխա շաքարեղէն, Ի Բուսէրի Գավագ բնակեալ Ակնեցի հացագործ Թորոսեան եղբարք՝ 2 պէյլիկ հացի բուսալա (60 զոյգ), Սիվրիհիսարցի Կարապետ Պուտպայեան՝ 10 զոյգ բուրգ գուլպայ, Գրիգոր էֆ. Գայաբերեան՝ 25 հատ Քիւչիւք Թարիխի խալամ, 20 հատ Բէսիմլի Օսմ. Թարիխի, 25 հատ Միւքէմմէլ Սարքը Օսմանի, 25 հատ Մուալիմի Գրաաթ, 20 հատ Մէճմուայի Թապրիքաթը Բէսմիյէ, Ի Բուսէրի Գավագ բնակեալ Ակնցի հացագործ Թորոս 6 օխա միս, Սամաթիայ Սահակեան վարժարանի հ գարարձութիւն՝ 55 քիլօ հաց, 5 օխա պանիր, Գրաճեան Կարապետ էֆ. Քէչէճեան՝ նախաձեռնութեամբ Տարթ Թիրեաբեան էֆէնտիի՝ 2000 հատ Ֆ.ՉԼ մ'օպէրլամպոն (գիշերազգեստ տեսակներ), Վահան էֆ. Դ. Զարդարեան՝ 5 հատ Մարկարիտ արքայութեան երկոյից, 10 հատ պատանութիւն, 5 հատ Աւլէտարի մենակեաց, 10 հատ Ամուսնական խնդիրներ, 5 հատ Օսմ. Պատմութիւն, 5 հատ Ներշնչումներ Աֆթեանի, 3 հատ Ազոթագիրք, 3 հատ Ֆրանսերէն քերականութիւն, 4 հատ Բարգապիտութիւն, 5 հատ Մանկութիւն երեւելի արանց, 5 հատ Մեր երկրաւոր բնակարանը, Բարեպաշտ ամն՝ 1 ոչխար, Սամուէլ Ղ. Պարտիզպանեան՝ 300 պրակ սիկարի թուղթ, Այրի տիկին Եկաափէթ Ց. Սթամպոլլուեան և որդիք վասն հոգւոյ հանգուցեալ Մհր. Ցովհաննէս էֆ Սթամպոլլուեանի՝ 4 գաղէվի բրինձ 156 օխա, 1 պարկ շաքար 65 օխա, բաթաթէզ 100 օխա, Տարթ. Կ. Ց. Փաչայեան էֆ. 25 օրինակ Քուռնչ գիտական, 25 օրինակ Աղջկան մը յիշատակարանը, Տիկին Քասուլի Փիլիճեան Էսթրէնէցի՝ 1 կով, Տարթ. Թիրեաքեան էֆ. 100 օրինակ Թարխիսի Թարիխի օսմանի, 100 օր. Թէրթիպի ճէտիտ բէսալէի ախլէագ, 100 օր. Միւպթէտիլերէ քրաաթ քիթապը, 100 օր. Բիսալէի իմլա, 100 օր. Խմաֆ, 100 օր. Օգուս, 115 օր. Թալիմի գրաաթ, 50 օրինակ Զօճոզլարա մինչաաթ, 80 օր. Ուսուլու մուհսթէմէի հուգուգիյէ, 20 օր. Զօճուգլարա գլավուզ, 1 հատ հէնթարական գործիք (արաբէյլ էլէկթրիք տը կէֆ), Պատուելի Ստեփան Զօրիկեան՝ 40 հատ Աւետարան աշխարհաբար։

Ի պիտոյ Հոգաբարձութեան Ազգ. Հիւանդանոցի

Վ. Աթէնապոլսի Վ. Աթէնապէսի

Տ. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ Գ. Խ. ԷՎԼԻԷՆԵԱՆ

Առակտուն

ՂԱԼԱԹԻԱ, 5/17 յուլիս 1895

Անուանումն. եւ Վճարում	Թուական		Անուանումն Արժեղաթղթոց		Ընթացիկ Գիներ	
100	1831		Բնս. Սէրիա	1%	65	—
100			» » B		44	20
100			» » C		30	10
100			» » D	(գոցուած	28	16
400				(բացուած	28	16
100	1870		Բում.եկեղ.	(գոցուած	148	3/8
Ֆր. 500				(բացուած	148	3/8
Անկ. Վճր. 20	10	1890	Օտմանիէ	4%	103	50
22	11	1869	Բրէտի ժէն. Օմ.		11	15
10	5	1872	Սուս. Օթ. տր Շ. է Վ.		6	31
140	140	1878	Լաւրիոնի		49	—
500	300	1889	Անատոլուի (Բժմ.	5%	605	—
500	500		Երկանգղիր (Պմ.		315	—
20	8	1882	Թրամուէյ	(Բժմ.	10	90
500	500			(Պթմ.	499	
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի		21	92
1.40	1.40	1892	Օսմ. Ռիկարէ	4%	3	25
11	54½	1893	Օսմ. Ապահովութ. Ընկ.		8	—
500	500	1882	Զրի Ընկ. Տէրբոս		152	—

ՈՃԻԼԱՆՑ (Բրիսի) ԴԻ ԳԼՈՒԽ	Ա. Ա.	Դր.
8 օրուան Դամար 1000 Դատար	2	50
1 ամսուան Դատար	6	—
1 օրուան Դամար	1	10
Ռեալ	—	—
Գանիկ (Հէվալսիզ)	—	40

ՈՃԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան Դամար 25 Դատար Ֆր.	3	50
1 ամսուան Դատար »	6	
ԸՆԹԱՑԻԿ ԳՐԱՄՈՅ		
Անգլ. ոսկի Ա. Ա. 100 զրշ.էն	110	15
20 Ֆրանչիոց	87	36
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Ֆրիմիկ	51	20
Ռուպլ Նոր Չարտարմ	8	47
Մէճիտիյէ	108	11
Մանր արծաթ	103	—
Մէճիտիյէ	98	—
Տոկոս Հաղաթիոյ Սահարանի	6	—

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱՎՃԱՐՈՒՄ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ֆր.	109	15
Փարիզ »	Ֆր.	23	5
Վիեննա 8 օրուան	Ֆլոր.	11	5
Գերմին »	Մարք.	18	55

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆԷ

ՓԱՐԻԶ 16 Յուլիս			
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.		44	50
» » C »		28	25
D	(Բացուած	26	—
	(Գոցուած »	26	2½
Բումելիի երկաթուղի	»	150	—
Բրնարիզ	»	—	—
Մարսոյի Պարտատոմսիկ	»	515	—
Սմանիյէ	»	—	—
Ռէժիի Բամենատուղի	»	487	50
Պանք Օթոման (անուանական)	»	718	75
Բանք Ֆրանսական 3%	»	102	15
» » 4½%	»	107	85
» Իտալական	»	88	75
Բրէտի Լիոնէ	»	825	—
Բրէտի Ֆոնսիէ	»	—	—
Բոնդուառ տ'Էսբրոնդ	»	—	—
Սուէզի Բամենատուղի	»	3210	—
Եգիպտական Միացեալ	»	523	75
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	165
ՎԻԵՆՆԱ. 16 Յուլիս			
Բումելիի երկաթուղի Ֆիորին		81	20
Օսմ. Ռէժի	»	236	50
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես		121	90
» Փարիզի »		48	95
ԼՈՆԴՈՆ. 16 Յուլիս			
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.		64	56
» » B »		44	—
» » C »		27	87
D	(Բացուած »	25	75
	(Գոցուած »	25	81
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4%	(Երշիր բեալ.	—	—
» » 1894 3½%	Եգպ. Հրկ.ով	—	—
Պանք Օթոման (վճարեալ	»	18	56
Այտրնի Երկաթուղի	»	13	12
Միացեալ Եգիպտական	»	—	—
Առանմնաշնորհեալ	»	—	—
Անգլ. Բոնսոլիտ	»	107	63
Բանք Հելլենական 5%	»	—	—
» » 4%	»	33	50
Պուլկար. Փոխառ. 6%	»	—	—
» » Նոր 6%	»	97	50
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		25	325
ԳՈՆԻԼԻՆ. 16 Յուլիս			
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարքը		99	90
Բումելիի երկաթուղի	»	139	90
Անատոլուի երկաթ. ½ Գրանդ.	»	93	10
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		20	310
» Փարիզի » 3 ամիս		80	80
Մակեդոնիոյ երկաթուղի		—	—

SPLENDIDE CAFÉ
MAISON HEGUERDITCH TOKATLIAN

Dîner du 17 Juillet 1895

HORS-D'ŒUVRES VARIÉS

POTAGES. Consommé Royal, Potage Orloff.
FARÈS. Bouchée au moules, Pilaw Princesse.
POISSONS. Rouleets au gratin. Bar Mayonnaise, Coquille de homard, Espadon grillé sauce d'Hôtel.
ENTRÉES. Poulet à l'Anglaise, Tête de Veau sauce Tomate, Côte de Mouton Maintenon, Pièce de bœuf Tyrolienne.
ROTIS. Poulet, Agneau, Roast-beef.
LÉGUMES. Cèpes, Flageolets, Fonds d'Artichauts sauce Suprême, Tomate farci, Aubergine à l'huile, Ragoût aux Gombots.
ENTREMETS. Glaces Vanille, Abricots, Granite au Khum, Charlotte à la Russe, Compôtes.

Déjeuner 20 piastres.
Hors d'œuvre, 3 plats et dessert aux choix sur la carte, vin compris.
Le dîner est servi de 7 à 9 heures.
Potage, poissons, entrée, rôti, salade, legumes, entremets et dessert au choix, vin compris.
Dîner 25 piastres. 296

Ոսկեհանքի արժէքաթղթ
Հարաւային Ափրիկէի

Գնենք և ծախենք
Առանց ոնէ է ծախքի

Croeusus deep
West Rand Mines
Sheba
British S. A. (Chartered)
Transvaal Consolitated etc. etc.
Ա. Ֆարրա
Փոխանակութեան Միջնորդ
80—90 264 Կ. Պոլիս

THE
LANCASHIRE INSURANCE COMPANY
ՄԱՆՉԷՍԹՐ ԱՆԳԼԻԱ
1852ին հիմնուած
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3,000,000 անգլ. ոսկի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 1,540,000 » »
Ապահովագրութիւնը ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածներու վրայ, թէ քարաշէն և թէ փայտաշէն, կահերու և ապրանքներու վրայ։
Ընդհ. գործակալք ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԷՐ և ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Բիւշիւք Թիւնէլ խան, թիւ 1

ԳՐԱՄԵՆԵԱԿ
ԹՄԲԿ ՀՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՆՈՒՄ ԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
Քիւչիւք Ապպասխան, Թիւ 4. Մաքրու ճերմակ ի Սամանպոլ. Ամէն օր կէս օրէն վերջը

Սոյն գրասենեակի անօրէնն, որ երկար տարիներ Օսմ. դատարանաց մէջ գործած պաշտօնեայ վարելի յետոյ այժմ վաստակաւորութեան հետեւած է, կը խնդրէ սոյն գրասենեակի տեսչութիւնը։

ԿԸ ԽՄԲԱԳՐԷ Թ-ԲԴ. լեզուաւ Օսմ. ամէն նախարարութեանց և մասնաւորաց պէս դատարանաց ուղղելի ամէն կարգի և տեսակի տեղեկագիր, իմիրազ, լսնիա, բրօթէսթօ ինչպէս նաեւ ընկերական, առեւտրական և վաճառականական պայմանագիր, ծրագիր, մուրհակ, նամակ, յօդուած, ազդագիր և այլն։

Ընձեռած է ամէն միջոց և ձեռնհաս անձանց ոչակցութիւն, որոց օժանդակութեամբ կը ստանձնէ.

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ օտար տերութեանց Կ. Պոլսոյ հիւպատոսարանաց և Պատրիարքարանաց ուղղելի դատական, առեւտրական, վաճառականական և ընկերական նմանօրինակ ամէն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ Հայ. յոն. Գաղ. անգղ. ֆրանս. գերմ. տաս. իտալ. ռաս. Էսբրայէց. և պոլոնէզաւոր։

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ յիշեալ լեզուօք խմբագրեալ նոյնօրինակ ամէն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ որ լեզուէ որ կը պահանջուի։

ԿԱՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ չափք եւ կնճռալից հաշուոց. Տօմարակալութեան գրութեան վերաբերեալ ամէնկարգ տումարաց։

Գաղտնապահութիւն, ճշդապատիւն, երաշխաւորեալ։ 958

ԱՌԱՒ ՄԱՆԻԼԻ ԶԷՆ ՆԵՇԱՆ
Կ. Պոլիս, 16 Յունիս 1895
Պարոնայք Ցոգ և Պօսն,
Յարմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Ցոգ կշռարանը, մեծագոյն արդիւնքներ ունեն

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՑԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերերը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ձնասուց համար։

326

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիվք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ձնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթթոմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՐՆԿ.

1881 Մարտ 29ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Ռեթերսպուրգ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքաիա 37
Ապահովագրութեան ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱՆՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուպլի
Երաշխաւորութեան գումար	63,000,000 ֆրք.
1894ի հասոյթք	24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ	80,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱԻԳԵՒ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Ֆրնիչ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Զէօմիէրթի փողոց, 14
Դրասենեակ Ս. Ժ. ՌԻԲՐԼԷՆ եւ ԸՆԿ. 327

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՂԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀի, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ ՆԻՇԱՆ
20 ՍԵՊԵՄԲԵՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱԼԱՔՋԻՕՑ, ՂԱԼԱԹԻԱ 28

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՔԷՐԻ

Իսկիւտարտա չայիր անպարը իթիաթիտէ ֆէսհի տիւքքեանը, Այվանսէրայ գարուր խարիճիտէ գարագիւմրէ արասը, Պալաթ խարէլէսիտէ Դայաֆթ մահալլի։

Տայիրէի ասքէրիէ ագարաթրնտան պալատէ մուհարրէր տէքեաքիրնին միւտտէքը գոնթրաթօյարը իրթամ պուլմուշ օլտուղընտան եէնիտէն իսթիճարլ թալիպ օյանլարը չէրայիթինի անլամագ վէ փէյ սիրմէք իւզրէ թէմմուզը 5ինէ գատար մագամը Սէրասքէրի մուհասէպէթ տայիրէսինէ չուպէի մախսուսէսինէ միւռաճաաթ խյէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 1 3—3

Գիւնճիւ Օրտուի հիւմայուն իշուն մահալլինճէ մէկվբի միւնագասայտ գօնուլան 25,000 ատէտ մա վէ լսկիլ ֆէսին պէհր ատէտի 6 զրշ. 38 փարայա օլարագ մահալի թալիպինտէ օլուպ թէմմուզը բուսինին Գիւնճիւ կիւնինէ գատար միւնագասայա տէվամ օլունճաղընտան ֆիյաթլընն թէնգիւի իլէ իթասընա թալիպ օլանլարն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուսուսէմէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 2 3—3

Նիզամիէ չայիր անպարը իշուն 31ի սէնէսի թէմմուզը իպթիտայընտան սէոնէի սէրգուսմէ ադուսթօսը պէրկ յէէրինէ գատար 2 մահ զարֆընտա լրէվիւը օլաս 1,200,000 զրեէ արբանն միւռագասասը պիր իրար մահը հալը բուսինին 5ինէ շարշապկ կիւնիւս գարարը վրէլէկէտկինտէն իթասնա թալիպ օլանլարն մագամը ալիր Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուսուսէմէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 3 3—3

Հայատար-Փաշատա տէրտէսթը ինչա պուլունան մէքթէպը Թրպպիէտ միւսթարէմ սունուքը ամէնինի մէքթէպի վէ տայիր հալաիճը եէվմիէսինի մահալլինտէ թէտարլիք իթմէլէրի իշուն Մրրտէն ինչա իթաբիրմիշ օյան վէ թիթիւն վէ գահվէ վէ պագալիէ հէվասինի սաթմաղա թեանի պուլունան պարագաներն սիմ մէճլիսէ 20 զրշ. իթիպարը իլէ 1 սէնէլիք խյմարը 8400 զրշ. ֆիյաթ իլէ թալիպի էօյտէսինտէ գալուպ թէմմուզընն 6ընեը կիւնիւս իհտիէի գաթիէսի իճրա օլունճաղընտան թալիպ օլանլարն ինչաթը ասքէրիէ տայիրէսինէ միւռաճաաթ խյէմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 4 3—3

COMP RUSSE
EO NAVIGATION À VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Կ. 3/15 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գ. 4/16 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Գ. 5/17 Մեսսասարոյի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դ. 5/17 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաֆոն, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 6/18 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուրբ. 7/19 Ալեքսանդրիոյ Մոորհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԳ.— Յունիս 4/16, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գլուխորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գալով շարթեն ալն։ 263

SANTAL SALOLÉ LACROIX
ԳՕՌՍԻԻՆԵՐԸ
Միզային գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն
ամէնէն ազդուն և ամենալաւ իւրացնելին է։
Վաճառատեղին դեղարան Լաղուռա, 76, Շաթօ-տօ փողոց. Բարիզ.

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններուն մէջ։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՄԷՀԲԱՐԷ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՍԱՆՏԸՐԴԱԼԸՓ, ԹԻՒ 166
ԴԱՐԱՆԷՐԴ ՖԻՐՈՒՆԻ ԳԻՄԸ

Մէհրարէ տունը կը ծանուցանէ ազգոյ հասարակութեան եւ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ եղանակի բազմաթիւ նիւթեր ընդունած է։

Մէհրարէ տունը կարեւորութիւն չտալով փայլուն ծանուցումներու, կը խնդրէ միայն արգոյ հասարակ թեանէն որ իր վաճառատունն այցելեն՝ գիներուն չափազանց ամուսնութեանը համոզուելու համար։ Աւասիկ քանի մը նիւթերուն գիները։

1 Կռուէ սփռոց 6 հոգիի համար զրշ. 7 1/2	12 Կտաւէ Ֆաշկինակ էրիկ մարդու զրշ 10
1 Գունաւոր » 6 » » 12 1/2	12 » » կանանց » 12 1/2
6 Կտաւէ անձնոց սեղանի » » 12 1/2	1 Մէտտասրէ Ֆաշկինակ, ֆիւլրա կամ Ճարոն, ճերմակ կամ գունաւոր » 12 1/2
12 » » Քէյի » » 10	6 Թշկինկ. հնդիկ մետասրէ բանուած » 12 1/2
5 » սրբիչնոց կամ սրբիչ Մոուէլա » 2 1/2	
1 Էրիկ մարդու շապկի կամաւ օձիրով եւ Ֆանելայով զրշ. 12 1/2	3 Ճերմակ փորը շապկ. կոտաւէ օձիրով զրշ. 12 1/2
1 Շորթի գլուխ Ճերմակ ռանուած » 12 1/2	6 Զոյգ գլուխ գունաւ ֆի տէրօս » 12 1/2
2 Ճերմակ ս Ֆանէլա ռանուած ինչ. » 12 1/2	3 » գունաւոր կամ գծաւոր գունաւոր » 12 1/2
1 Ֆա էրա գրիչ կամ ծրար, սաթնոր ծոցերի դրամ համար » 12 1/2	1 Ժամացոյց կամ զարթուցիչ ամերիկեան դրամ համար » 12 1/2
	1 Շիշ ս տր բոլոնիոր ժէլ եղաւորր » 12 1/2

Ամէն զան զանազան անուշահոտութիւնք, սերմանները, ծածկոյթ, ֆիլտէր սէ ու մեսրոսէ, գաւդաններ, փունջ եւ ուրիշ շատ նիւթեր, խիստ ամոն գի երով։ 30 40

ՏԻՐԱԶՈՒ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՃԱՐԱԿԸ
ԼԱԲԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՅՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիրազուի գինիին ու օճարակին մէջ գտնուած լաբթօ-ֆոսֆատ տը շօյն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրամէջ տղոց ոսկորները կը փիակէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և աւշային տղոց։

Ցաղ կիները այս գինին ու օճարակը խմելով չեն յոգներ ու չեն վախեր և աւելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաբթօ-ֆոսֆատը սամոտուներուն կամը կը շատացնէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ամման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ 7

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ՈՒ ԸՆԿ

Մարսէյլիայէ և Պորթօ-մի մէջ-եկամնամարսելիս Բանով

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմեալ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԼՈՒԻ
Մոմհանէ փողոց Թ. 108 331

ԿՈՆԱՐԴ (CONARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ուր ամէն երկու ամիսը կը բռնէն Լիվերպուլ և Ամերիկայ դէմ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարսիոն	2403
Ուրանիա	7268	Ազաս	2393
Բաւոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆարնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալտիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբրօ	2143	Մորոգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամպանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուբանիա	12930
Գազալանիա	4845		

Շերբուրգ-Լոնդրայի, նաւապետ Ինլէնն, ամսոյ հասաւ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒՆ գործակատար
THOMAS C. GIN
Ալիքսիանոս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 335

HAMBURG MUNICH UNITED
ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻԻԻՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	10,028,000
Տարեկան հասոյթ	23,250,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բակուցիներ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

894 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ. Պոլիս, Պահչէ-Գապու, Ալանիատիս խան. 12, 13, 14

ՏՐԴ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՍԱՄՆԱԲՈՑԺ
Հաստատեալ 1852 — Հաստատեալ 1852
ԹԻՒ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ

Մասնագէտ առանց քաշուելու լինելի արհեստական տկարներ պատրաստելու, մեկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի ատամնդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերանի և ակռայի ամէն կերպախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։ (Բացի կիրակէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

ՀԻՆ ՊՐԱՆՏԻ
Ժ. Ֆ. ՄԱԿՆԱՄԱՐԱ
ՔՈՆԹԱՔ
ՇԱՐԱՆԴ ՖՐԱՆՍԱ
ԱՄԵՆ ՏԵՂ, ԿԸ ԾԱՆՈՒՑ 340

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈԹԻ ՕՀԱԲԲԱԿ)
ՄՕՐԻՒ ԶԿԵՆ ՋՈՒՏ ԻՒՂ
Իսկոյն ազդ. զեառդ ՍԿՈԹԻ և ՀՕԳԻՆԻ
ի Նիւ-Եորք։

կաթին չափ անորժահամ է
Մորիւ ձկան հուժ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիպոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անորժ համ ու հոտ ունի, գեղեցիկ է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղատոներուն քով

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱԼԵՐ ԵՒ ՀԱՒԲԵԼ

ԴԼԽԱՑԱՒԵՐ
ԳՈՒԱՐԱՆԱ.
GUARANA
ԿՌԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱՅՈՒՄ Ի ՓԱՐԻԶ

Այս բուսային ու բնական փոքրիկ մէկ ծարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ընդելու համար գլուսաւորը կամ ամենէն բուռն դպաւորը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։
Կեդրոն, ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, Թիւ 8 և դեղարանները 6

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇ
ԵՐԷԼԷ-ԷԼԻՈ-ԱՆԳԼԷԿ, Ի. Գոլսոյ և Օրէանայի մէջ
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ապպանօ	2000	Ֆրամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիէօ	5500	Բաէտէր	1700
Արզոլ	5500	Կիրգանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլզ	1000
Արիօսաղ	3000	Կրտնօ	2200	Գուլիոր	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Դիալոր	4400
Պօրտոնիօ	2200	Հիտալկօ	3000	Դինամոս	3200
Պրավօ	2000	Հիտտու	7000	Բոլոր	3000
Պրֆֆալօ	8800	Համկէր	1200	Բօմէօ	3500
Դէլրօ	2600	Նյակօ	5000	Բօղարիս	3500
Գալիրաս	2500	Գիւնօ	2300	Մարէրմօ	4000
Գամէօ	2400	Բէլաս	2000	Մանդրիակ	8800
Գազ	2000	Բօլբինօ	4200	Մարֆօ	2000
Գօմս	2700	Բօմինօ	2200	Միկիմ	2000
Զիրակ	5000	Լէօ	2000	Մօրէնտ	4300
Գիլ	5500	Լէբանէթ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլրատս	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրաս	1200
Տիզ	1500	Մալմ	1500	Թօլիտ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկ	4300	Թօրբիտ	900
Տուրբ	1800	Մարգելլ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաբ	2100	Միլ	2000	Վալթուրնօ	5000
Էմանուել	2600	Մուրինօ	3100	Եէտս	3600
Էլտորատս	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտս	3000	Տիֆանդնս	200
Տլաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ձրմկ	200
Ֆալբօն	800	Օգաստս	4500	Զէրտ	110
Ֆիտս	700	Ոդդ	2000	Մօսթիթ	150
Էմիրէզնն Մանարբ	8000	Բիրմրդրն Մանարբ	8000
		Լիվրիսն Մանարբ	8100

Բլաչ չոգենաւը, նաւապետ Ճ. Օնսրն, ընդհանուր վաճառքով Հալէն կոս հասած է։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի
Դիմել առ Ֆ. Հիլ եւ Ռիթզ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 332

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ